

Finančna uprava Republike Slovenije

Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga na dan 31. december 2022

Povzetek poročila

Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) je pripravila Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga po stanju na dan 31. 12. 2022 za namen predložitve Državnemu zboru hkrati z zaključnim računom državnega proračuna za leto 2022.

Čeprav je to poročilo predloženo hkrati z zaključnim računom državnega proračuna, pa se poročilo o prihodkih in davčnem dolgu nanaša na vse štiri javnofinančne blagajne za katere FURS pobira dajatve: proračun države, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavod za zdravstveno zavarovanje in proračune občin.

V letu 2022 je FURS pobral neto 21.038.828.085 EUR prihodkov za vse štiri blagajne javnega financiranja, kar je za 1.833.334.101 EUR oziroma 9,5 odstotkov več kot v letu 2021. Po letu 2020, ki ga je zaznamovala epidemija COVID-19 in posledično zmanjšanje pobranih prihodkov, se je že v letu 2021 trend obrnil in pobrani prihodki so občutno preseglili prihodke iz predkoronskega leta 2019. Podobno je tudi leto 2022 zaznamovala rast pobranih prihodkov. Trend zviševanja pobranih prihodkov se z izjemo »kovidnega« leta 2020, nadaljuje že devet let, od ustanovitve FURS v letu 2014, skupni prirast prihodkov znaša 7.437.741.938 EUR oziroma 54,6 odstotka.

V letu 2022 se je nadaljeval vpliv interventne zakonodaje, vendar so bili učinki na prihodke manjši kot v preteklih dveh letih, saj se zneski zapadlosti obročnih in odloženih terjatev postopoma znižujejo, v letu 2023 pa se bodo v celoti iztekli. Zaradi odobritve plačilnih ugodnosti v skupnem znesku 472 mio EUR, in sicer po 7. členu Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP)¹ in 67. členu Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE)², je bilo v letu 2022 plačanih za 82.805.481 EUR odloženih terjatev, v letu 2023 pa jih v plačilo zapade še 17.099.712 EUR.

Po stanju na dan 31. 12. 2022 je znašal davčni dolg za vse blagajne javnega financiranja 896.349.990 EUR³. V letu 2022 se je davčni dolg znižal za 22.157.984 EUR oziroma 2,4 odstotka. Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje že deveto leto, od ustanovitve FURS v letu 2014, saj se je skupaj znižal za 601.475.383 EUR oziroma 40,2 odstotka.

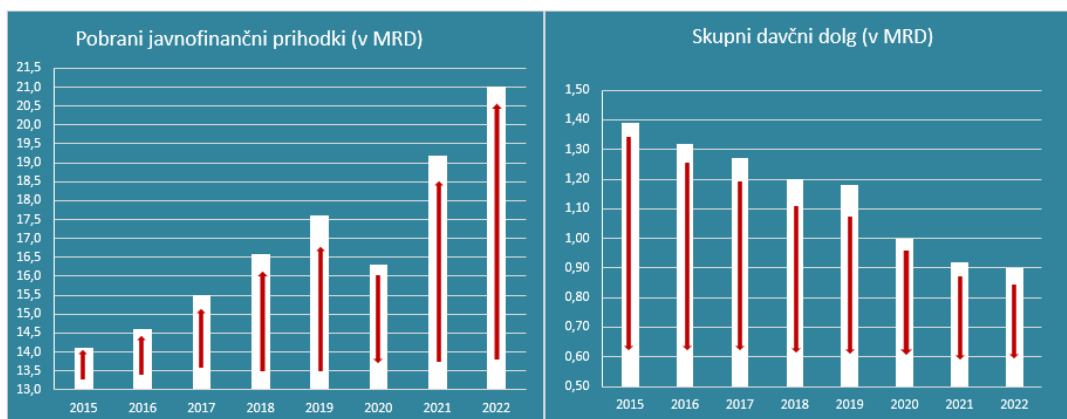
Pri spremljanju gibanja davčnega dolga je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem treba upoštevati tudi gibanje deleža dolga glede na letno pobrane javnofinančne prihodke FURS. Delež davčnega dolga za vse javnofinančne blagajne v vseh letno pobranih javnofinančnih prihodkih FURS je v letu 2022 zdrsnil na 4,3 odstotka, v letu 2014, ko je bil ustanovljen FURS, je znašal 10,4 odstotka.

¹ Uradni list RS, št. 36/20

² Uradni list RS, št. 175/20, 203/20 – ZIUPOP DVE, 15/21 – ZDUOP, 51/21 – ZZVZZ-O, 57/21 – odl. US in 112/21 – ZIUPGT

³ Gre za kumulativni davčni dolg, ki se nanaša na nastale dolgove zadnjih 10 let, kar je povezano z rokom absolutnega zastaranja davčnih obveznosti. Struktura davčnega dolga glede na nastanek dolga po kriteriju dospelosti v plačilo je predmet preglednice 8.

Slika 1: Trend gibanja javnofinančnih prihodkov in davčnega dolga od leta 2015 do 2022

Vir: FURS

Če se v povezavi z obravnavo zaključnega računa, osredotočimo samo na v letu 2022 nastali in zapadli dolg, je po stanju 31. 12. 2022 znašal za vse javnofinančne blagajne 207.221.208 EUR. Ob sestavi tega poročila, se je po stanju na dan 28. 2. 2023, v letu 2022 nastali dolg, že znižal na 116.666.312 EUR. Obseg dajatev, plačanih po zapadlosti z do eno mesečno zamudo, se giblje od 60 do 80 mio EUR mesečno, hkrati pa so že bili realizirani dodatni ukrepi izterjave.

S ciljem obvladovanja davčnega dolga je FURS izvajal številne ukrepe za spodbujanje prostovoljnega plačevanja in izterjave: opominjanje, pobote obveznosti z zapadlimi terjatvami, unovčitve predloženih zavarovanj, davčno izvršbo, druge zahtevnejše ukrepe uveljavljanja davčnega dolga in predlagal stečaje ali izbrise.

Davčni dolg po stanju 31. 12. 2022 je glede na možnosti izterjave razdeljen na aktivni dolg v višini 439.625.363 EUR (49 odstotka) in pogojno izterljivi dolg v višini 456.724.627 EUR (51 odstotka).

FURS je pri izterjavi znatnega dela davčnega dolga zelo omejen. Če sodišče odloči, da se zoper dolžnika začne postopek zaradi insolventnosti, se za dolg, ne sme voditi postopka izvršbe niti zavarovanja. Po stanju 31. 12. 2022 je bil obseg pogojno izterljivega dolga prijavljenega v insolvenčne postopke 277,3 milijonov EUR, kar predstavlja 30,8 odstotka davčnega dolga.

Podobno kot za insolvenčne postopke velja tudi za davčni dolg zavarovan z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačilo upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 36.823.217 EUR na hitrost in višino poplačila dolga nima vpliva.

V letu 2022 je FURS poslal dolžnikom 985.229 opominov in 30.920 pozivov za plačilo in predložitev seznama premoženja ter izdal 305.944 sklepov o davčni izvršbi za novo nastale davčne in nedavčne obveznosti ali kot nov ukrep izterjave v skupnem znesku 1.346.699.684 EUR. Z izvedenimi ukrepi je bilo izterjano 614.678.853 EUR dolga.

V primerjavi s preteklim letom je bilo v letu 2022 izterjano za 161.974.930 EUR več dolga. Navedeno je moč pripisati razširitvi aktivnosti na področju opominjanja in pozivanja dolžnikov k prostovoljnemu plačevanju neporavnanih obveznosti. V letu 2022 je bilo izdano večje število opominov kot v letu 2021, enako velja tudi za prejeta plačila na podlagi izdanih opominov, ki jih je bilo za 104 mio več kot leto poprej. Med razlogi za povečanje plačil iz tega naslova velja izpostaviti obveznosti iz naslova odloženih prispevkov za socialno varnost samozaposlenim in kmetom za mesec marec, april in maj 2020 do 31. 3. 2022 na podlagi Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov - ZIU PPP. Od druge polovice leta 2022 so se opomini za zapadle davčne obveznosti pošiljali tudi zavezancem, ki imajo

naslov za vročanje v tujini. Dopolnjena je bila tudi vsebina opomina, ki omogoča preglednejšo navedbo številke podračunov in možnost priprave plačilnega naloga s QR kodo.

Prav tako je bilo v letu 2022 izdanih več sklepov o davčni izvršbi kot v letu 2021 ter posledično poplačanega za 58 mio EUR več davčnega dolga.

V letu 2022 je bilo zaznati tudi boljšo realizacijo izvedenih ukrepov izterjave kot v preteklem letu. V povprečju je bilo po opominih poplačanega 63,8 odstotka terjanega dolga kar je za 10,6 odstotne točke več kot v letu 2021. Realizacija po sklepih o davčni izvršbi je znašala 31,7 odstotka in je bila v primerjavi z letom 2021 višja za 8,1 odstotno točko.

Dodatno je FURS izvedel tudi pobote in unovčitve zavarovanj v višini 274.771.248 EUR.

Na podlagi izdanih sklepov o davčni izvršbi je bilo v letu 2022 izterjanega za 166.611.402 EUR dolga iz naslova davčnih terjatev. Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 71,1 odstotnim deležem plačil, sledi izvršba na premično premoženje s 17,3 odstotka, 7,7 odstotka predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejemke in 3,9 odstotka izvršba na dolžnikove denarne terjatve.

V poročilu so predstavljeni tudi ukrepi davčnega nadzora, s katerimi je bilo v letu 2022 dodatno odmerjenih 229.478.183 EUR obveznosti. Prav tako so opisane nekatere aktivnosti za spodbujanje prostovoljnega plačevanja dajatev.

Peter Grum,
generalni direktor

Številka: 9600-91/2023-1

Datum: 15. 03. 2023

1. Uvod

Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) je na podlagi zakona, ki ureja javne finance⁴, pripravila Poročilo o stanju in gibanju davčnega dolga po stanju na dan 31. 12. 2022 za namen predložitve Državnemu zboru hkrati z zaključnim računom državnega proračuna za leto 2022. Podatki v poročilu so pripravljene na podlagi zaključnega računa FURS za leto 2022.

Čeprav je to poročilo predloženo hkrati z zaključnim računom državnega proračuna, pa se poročilo o prihodkih in davčnem dolgu nanaša na vse štiri javnofinančne blagajne za katere FURS pobira dajatve: proračun države, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavod za zdravstveno zavarovanje in proračune občin.

V poročilu so sicer ločeno izpostavljeni podatki, ki se nanašajo na prihodke in davčni dolg za blagajno proračuna države, vendar neposredna primerjava teh podatkov iz zaključnega računa FURS in zaključnega računa državnega proračuna ni mogoča. Na strani prihodkov je namreč precejšen del davka iz naslova dohodnine, ki ga pobere FURS in vplača v državni proračun, zaradi sistema financiranja občin v proračunu države na kontih razreda 7 zmanjšan in so zato prihodki iz naslova dohodnine v zaključnem računu države precej nižji od dejansko pobranih s strani FURS. Ta razlika je v 2022⁵ znašala več kot 1,3 milijarde EUR. Na drugi strani je celotni davčni dolg iz naslova dohodnine v zaključnem računu FURS izkazan v blagajni državnega proračuna.

2. Pobrani prihodki

FURS pobira dajatve, ki so prihodek štirih blagajn javnega financiranja, in sicer: proračuna države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje in proračunov občin. Prek proračuna države se del prihodkov razporeja tudi v proračun Evropske unije.

V letu 2022 je FURS pobral neto 21.038.828.085 EUR prihodkov za vse štiri blagajne javnega financiranja, kar je za 1.833.334.101 EUR oziroma 9,5 odstotkov več kot v letu 2021. Po letu 2020, ki ga je zaznamovala epidemija COVID-19 in posledično zmanjšanje pobranih prihodkov, se je že v letu 2021 trend obrnil in pobrani prihodki so občutno presegle prihodke iz predkoronskega leta 2019. Podobno je tudi leto 2022 zaznamovala rast pobranih prihodkov. Trend zviševanja pobranih prihodkov se z izjemo »kovidnega« leta 2020, nadaljuje že devet let, od ustanovitve FURS v letu 2014, skupni prirast prihodkov znaša 7.437.741.938 EUR oziroma 54,6 odstotka.

V letu 2022 se je nadaljeval vpliv interventne zakonodaje, vendar so bili učinki na prihodke manjši kot v preteklih dveh letih, saj se zneski zapadlosti obročnih in odloženih terjatev postopoma znižujejo, v letu 2023 pa se bodo v celoti iztekli. Zaradi odobritve plačilnih ugodnosti v skupnem znesku 472 mio EUR, in sicer po 7. členu Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP)⁶ in 67. členu Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE)⁷, je

⁴ Prvi odstavek 64. a člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US in in 18/23 – ZDU-1O).

⁵ Vir podatkov spletna stran MF, Bilance državnega proračuna, Državni proračun 1992-2022: <https://www.gov.si/teme/fiskalna-in-javnofinancna-politika/>

⁶ Uradni list RS, št. 36/20

⁷ Uradni list RS, št. 175/20, 203/20 – ZIUPOP DVE, 15/21 – ZDUOP, 51/21 – ZZVZZ-O, 57/21 – odl. US in 112/21 – ZIUPGT

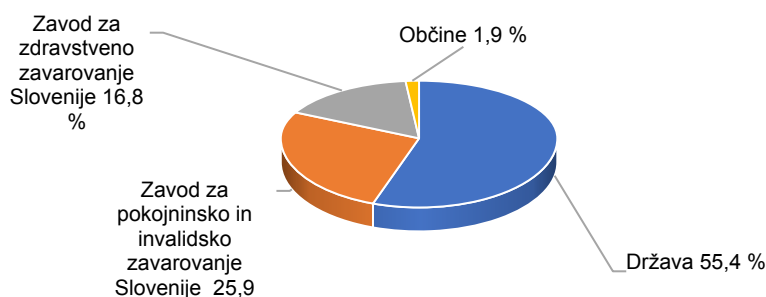
bilo v letu 2022 plačanih za 82.805.481 EUR odloženih terjatev, v letu 2023 pa jih v plačilo zapade še 17.099.712 EUR.

Preglednica 1: Pobrani prihodki po javnofinančnih blagajnah v EUR

Prejemniki sredstev	JANUAR - DECEMBER 2022	Struktura v %	JANUAR - DECEMBER 2021	Struktura v %	IND 2022/2021
Država	11.657.018.646	55,4	10.468.049.930	54,5	111,4
ZPIZ	5.451.504.705	25,9	5.086.402.473	26,5	107,2
ZZZS	3.536.050.219	16,8	3.296.979.264	17,2	107,3
Občine	394.254.515	1,9	354.062.317	1,8	111,4
Skupaj JFP	21.038.828.085	100,0	19.205.493.984	100,0	109,5

Vir: FURS

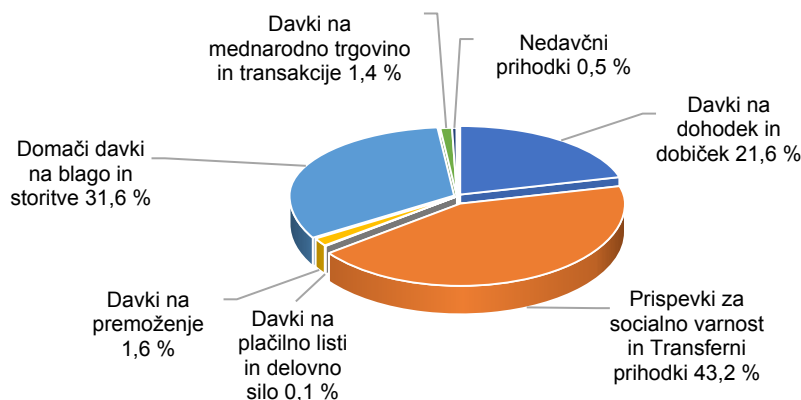
Slika 2: Struktura neto pobranih prihodkov po prejemnikih sredstev v letu 2022

Vir: FURS

Največji delež pobranih prihodkov predstavljajo skupaj prispevki za socialno varnost in transferni prihodki iz naslova prispevkov (43,2 odstotka). V letu 2022 je bilo pobranih skupaj za 7,2 odstotka več teh prihodkov kakor v letu 2021. Od tega je rast prihodkov iz naslova prispevkov za socialno varnost znašala 7,2 odstotka, medtem ko so transfernih prihodki višji za 6,6 odstotka. Najobsežnejši med prispevki za socialno varnost je prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Po deležu pobranih prihodkov sledijo domači davki na blago in storitve (31,6 odstotka), kjer je bilo pobranih za 8,4 odstotka več prihodkov glede na leto 2021. Po obsegu prevladujeta davek na dodano vrednost in trošarine. Dokaj velik delež ima tudi skupina davkov na dohodek in dobiček (21,6 odstotka) kjer je bilo pobranih za 3,7 odstotka več prihodkov glede na leto 2021. Največ prihodkov v tej skupini pripada dohodnini.

Slika 3: Struktura neto pobranih javnofinančnih prihodkov po vrstah prihodkov v letu 2022

Vir: FURS

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj FURS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njenega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnosti. Podrobneje so te aktivnosti predstavljene v 8. poglavju tega poročila.

Davek je vsak denarni prihodek državnega proračuna, proračuna Evropske unije ali proračuna samoupravne lokalne skupnosti, ki ni plačilo za opravljeno storitev ali dobavljeno blago in se plača izključno na podlagi zakonov o obdavčenju oziroma predpisov samoupravnih lokalnih skupnosti, izdanih na podlagi zakonov o obdavčenju.

V skladu s 3. členom Zakona o davčnem postopku⁸ (ZDavP-2) se kot davek štejejo tudi:

- uvozne in izvozne dajatve po predpisih Evropske unije,
- prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, obvezno zdravstveno zavarovanje, zaposlovanje in starševsko varstvo,
- nadomestila, intervencijski in drugi ukrepi, ki so v celoti ali delno sistem financiranja kmetijskega usmerjevalnega in jamstvenega sklada, vključno z zneski, pobranimi v zvezi s temi ukrepi,
- obresti, stroški postopka pobiranja davkov, denarne kazni in globe ter stroški postopka o prekršku, ki jih odmeri oziroma izreka davčni organ.

FURS v skladu z zakonom, ki ureja delovanje, organizacijo, naloge in pooblastila finančne uprave, vodi knjigovodsko evidenco, iz katere se zagotavljajo podatki o stanju in gibanju davčnega dolga. Za vodenje davčnega knjigovodstva se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja računovodstvo.

3. Splošno o davčnem dolgu

Davčni dolg je stanje dolga zavezancev do FURS na presečni dan, ki vključuje vse zapadle neporavnane terjatve, ki jih odmerja, nadzira in izterjuje FURS v skladu s predpisi.

Na stanje davčnega dolga na presečni dan ob koncu proračunskega leta bistveno vplivajo naslednja gibanja:

- prenos odprtih zapadlih terjatev iz preteklega proračunskega leta,
- obseg nastalih in zmanjšanih terjatev (odmera oziroma obračun dajatev, odpisi) zapadlih v proračunskem letu in
- obseg plačanih oziroma izterjanih terjatev v proračunskem letu.

⁸ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOP DVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US in 87/22 – odl. US in 163/22

3.1 Odmera oziroma obračun dajatev – izvršilni naslovi

Davčni dolg nastane, če zavezanec v predpisanem roku ne poravnava svojih odmerjenih oziroma obračunanih obveznosti, ki izhajajo iz izvršilnega naslova. Izvršilni naslovi so predvsem davčni obračuni, ki jih predloži zavezanec, in odločbe, ki jih izdaja FURS. Za slednje velja, da postanejo izvršljive v 30 dneh od vročitve, ne glede na to, ali zavezanec zoper njih uveljavlja pravno sredstvo (prvi odstavek 87. člena ZDavP-2). Za davčni dolg torej ni pomembna dokončnost ali celo pravnomočnost akta, iz katerega izhaja obveznost plačila. V davčni dolg so tako vključene tudi obveznosti, ki so predmet pritožb zavezancev pri drugostopenjskem organu ali tožb pri Upravnem sodišču, vendar o pritožbi ali tožbi še ni odločeno.

3.2 Zastaranje in zadržanje zastaranja davčnih obveznosti

Na obseg davčnega dolga, bistveno vplivajo pravila o absolutnem in relativnem zastaranju pravice do izterjave davka. Po določbah 125. in 126. člena ZDavP-2 davčna obveznost preneha v petih oziroma desetih letih od dneva, ko bi bilo treba davek plačati. V strukturi davčnega dolga glede na leto nastanka dolga tako praviloma zasledimo dolgove iz preteklih 10 let, zaradi izjem pa tudi starejše dolgove.

Izjemo od splošnega učinka zastaranja določa 126.a člen ZDavP-2, ki določa, da davčna obveznost ne preneha, če je davčni dolg zavarovan s hipoteko in če je pred potekom zastaranja pravice do izterjave vložen predlog za izvršbo na nepremičnino. Davčna obveznost preneha s poplačilom iz prodaje.

Zadržanje zastaranja povzročijo tudi nekateri drugi postopki, ko davčni organ ne more oziroma ne sme voditi postopka davčne izvršbe. Glavni zakonski razlogi in sodni postopki, zaradi katerih se zastaranje zadrži so postopek zaradi insolventnosti, odobren odlog oziroma obročno plačevanje davka, zapuščinski postopek, itd. Ko preneha razlog, zaradi katerega je bilo zastaranje zadržano davčni organ lahko nadaljuje ali začne davčno izvršbo, se tek zastaralnega roka nadaljuje.

3.3 Vpliv likvidnostnih težav zavezancev in napak pri plačevanju na davčni dolg

Poročilo je pripravljeno na presečni datum, kar pomeni, da so v davčnem dolgu zajete vse nepravne obveznosti, ki so zapadle v plačilo do obravnavanega datuma, tudi tiste, ki so že nekaj dni po tem datumu prostovoljno poravnane s strani zavezancev. Obseg dajatev, plačanih po zapadlosti z do eno mesečno zamudo, se giblje od 60 do 80 mio EUR mesečno. Najpogosteje so na tak način na presečni dan v davčnem dolgu zajete večje obveznosti zavezancev iz naslova davka na dodano vrednost in trošarin, ker je datum zapadlosti obračunov za obe vrsti davka zadnji delovni dan v mesecu.

V davčnem dolgu po stanju na presečni dan so zajete tudi nepravne obveznosti davčnih zavezancev, ki so poravnali svoje obveznosti, vendar na napačen podračun ali z napačno referenco pri plačilu. FURS v tem primeru izvede postopek razčiščevanja plačil (stik z zavezancem, poizvedba na Upravi Republike Slovenije za javna plačila in banke ipd.). Zaradi precejšnjega obsega primerov takih plačil (4,5 odstotka), usklajevanje lahko traja nekaj dni. V roku 30 dni od prejema plačila pa FURS izvaja tudi izravnave med javnofinančnimi blagajnami, pobote oziroma preveč plačane dajatve vrne.

4. Davčni dolg

Po stanju na dan 31. 12. 2022 je znašal davčni dolg 896.349.990 EUR. V navedenem znesku dolga so poleg nepravne zapadlih obveznosti zajete tudi zaračunane zamudne obresti, ki predstavljajo 15 odstotka dolga oziroma 134.419.917 EUR.

Preglednica 2: Stanje in gibanje davčnega dolga v EUR

	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 31.12.2021/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2021
Glavnica	859.091.376	785.992.557	761.930.073	91,5	88,7	96,9
Zamudne obresti	138.998.018	132.515.417	134.419.917	95,3	96,7	101,4
Skupaj dolg	998.089.393	918.507.974	896.349.990	92,0	89,8	97,6

Vir: FURS

Dolg pravnih oseb znaša 471.172.298 EUR oziroma 52,6 odstotka, dolg fizičnih oseb pa 425.177.692 EUR oziroma 47,4 odstotka davčnega dolga.

Dolg fizičnih oseb zajema tudi neporavnane obveznosti zasebnikov, med katere štejemo samostojne podjetnike posameznike in druge zasebnike, ki opravljajo poklicno dejavnost ali druge neodvisne dejavnosti (odvetniki, notarji, poklicni športniki, samostojni novinarji, zasebni zdravstveni delavci, kulturni delavci in fizične osebe, ki opravljajo kmetijsko in gozdarsko dejavnost).

Slika 4: Prikaz davčnega dolga po statusu zavezanca

Vir: FURS

4.1 Aktivni in pogojno izterljivi dolg

Davčni dolg je sestavljen iz aktivnega in pogojno izterljivega dolga. ZDavP-2 v 109. členu opredeljuje pogojno izterljivi dolg. Davek se šteje za pogojno izterljivega:

- če je bil pri zavezancu za davek začel stečajni postopek;
- če je bil pri zavezancu za davek začel postopek prisilne poravnave;
- od dneva smrti davčnega zavezanca do dneva pravnomočnosti sklepa o dedovanju.
- če se ne more poplačati niti v postopku davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala;
- če se je davčni zavezanec – fizična oseba odselil neznano kam ali ga je sodišče razglasilo za pogrešanega ali opravično nesposobnega in ni pustil oziroma nima nobenega premoženja, iz katerega bi se lahko davek poplačal, pravica do izterjave pa še ni zastarala.

Ves drug dolg šteje za aktivni dolg.

Po stanju na dan 31. 12. 2022 znaša aktivni dolg 439.625.363 EUR, pogojno izterljivi dolg pa 456.724.627 EUR.

Preglednica 3: Stanje in gibanje davčnega dolga v EUR

	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 31.12.2021/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2021
Aktivni dolg	498.681.544	431.158.169	439.625.363	86,5	88,2	102,0
Pogojno izterljivi dolg	499.407.850	487.349.805	456.724.627	97,6	91,5	93,7

Skupaj dolg	998.089.393	918.507.974	896.349.990	92,0	89,8	97,6
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	------	------	------

Vir: FURS

V strukturi davčnega dolga ima aktivni dolg 49 odstotni delež. Postopki za izterjavo tega dela dolga so v teku, zato je verjetnost izterjave navedenega dolga velika v nasprotju s pogojno izterljivim dolgom, ki predstavlja 51 odstotka dolga. Večina tega dolga je namreč predmet insolvenčnih postopkov, v katere je prijavljeno 60,7 odstotka pogojno izterljivega davčnega dolga.

Z dnem začetka insolvenčnega postopka se v skladu z insolvenčno zakonodajo, ki je v pristojnosti Ministrstva za pravosodje, zoper davčnega zavezanca načeloma ne sme voditi postopek davčne izvršbe, temveč se zaradi zagotavljanja načela enakega obravnavanja upnikov lahko terjatve poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo. Za terjatve, ki so prijavljene v insolvenčnem postopku (je bilo v letu 2022 izdanih 4.751 seznamov izvršilnih naslovov, kar je 8,6 odstotkov manj kot v letu 2021).

Postopki zaradi insolventnosti so sodni postopki, na trajanje katerih davčni organ nima vpliva, saj je v skladu z insolvenčno zakonodajo izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Terjatve, ki v stečajnem postopku niso bile poplačane, se odpišejo. Posebnost velja v postopku osebnega stečaja, kjer se odpišejo le terjatve na katere učinkuje odpust obveznosti. Davčni dolžnik namreč v postopku osebnega stečaja ne more več doseči odpusta in posledično odpisa davčnih terjatev iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti⁹.

Za vodenje in odločanje v insolvenčnih postopkih¹⁰ so pristojna okrožna sodišča. Postopek poenostavljene prisilne poravnave ne učinkuje na davke in prispevke. Število začelih postopkov prisilnih poravnav pa načeloma upada (v letu 2015 je bilo na novo začelih 12 postopkov, v letu 2016: 14, v letu 2017: 14, v letu 2018: 11, v letu 2019: 11, v letu 2020: 10, v letu 2021 pa je upadlo na zgolj 5 začelih postopkov). Pri stečajnih postopkih nad pravnimi osebami je bilo od leta 2015 do 2018 zaznati trend naraščanja števila začelih postopkov (v letu 2015 so bili na novo začeti 1.004 postopki, v letu 2016: 1.062, v letu 2017: 1.195, v letu 2018: 1.267), medtem ko je bilo število novo začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami v letu 2019 1.177, v letu 2020: 1.030, v letu 2021 pa je število dodatno upadlo na 943. Manjše število začelih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami po letu 2020 je povezano tudi z interventnimi ukrepi za gospodarstvo.

Število postopkov osebnih stečajev pa se od leta 2015 dalje znižuje (v letu 2015 je bilo na novo začelih 4.107 postopkov, v letu 2016: 3.444, v letu 2017: 2.349, v letu 2018: 2.110, v letu 2019: 1.883, v letu 2020: 1.402, v letu 2021 pa je bilo 1.151 na novo začelih postopkov osebnih stečajev).

V zvezi s stečajnimi postopki gre pojasniti, da se je bistveno povečalo število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Pri stečajnih postopkih nad pravno osebo se je število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe izjemno povišalo (v letu 2015 je bilo podanih 268 predlogov upnikov, v letu 2016: 323, v letu 2017: 442, v letu 2018: 479, v letu 2019: 513, v letu 2020: 459, v letu 2021 pa 454). Na predlog upnikov ali druge osebe pa se začnejo tudi postopki osebnih stečajev (v letu 2015 je bilo podanih 107 predlogov upnikov, v letu 2016: 191, v letu 2017: 161, v letu 2018: 178, v letu 2019: 165, v letu 2020: 150, v letu 2021 pa 134)¹¹.

Poudariti gre, da so predlogi za začetek stečajnega postopka na predlog upnika v veliki meri podani ravno s strani upnika FURS. FURS je namreč v letu 2015 podal skupaj 178 predlogov za stečaj, v letu 2016: 405, v letu 2017: 496, v letu 2018: 606, v letu 2019: 571, v letu 2020 491 predlogov, v letu 2021:

⁹ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) je bila spremenjena opredelitev prednostnih terjatev, na katere odpust ne učinkuje, na način, da se za prednostne terjatve štejejo vse terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti in ne več samo terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

¹⁰ V skladu s 5. členom Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr. in 196/21 – odl. US) so to: prisilna poravnava, poenostavljena prisilna poravnava, stečajni postopek nad pravno osebo, postopek osebnega stečaja in postopek stečaja zapuščine.

¹¹ Vir: Ministrstvo za pravosodje, Direktorat za civilno pravo: Podatki o insolvenčnih postopkih, ki jih vodijo sodišča v RS.

501, v letu 2022 pa je bilo s strani FURS podanih 505 predlogov za stečaj. S strani upnika FURS je bilo torej v letu 2018 vloženi kar 92 odstotka vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov, v letu 2019 84 odstotka, v letu 2020 80 odstotka ter v letu 2021 85 odstotka vseh predlogov za začetek stečajnih postopkov, ki so bili predlagani s strani upnikov.

Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPPIPP) v letu 2016, na podlagi katere pravnomočno potrjena poenostavljena prisilna poravnana ne učinkuje več na davke in prispevke, do katere je prišlo na pobudo MF in FURS, se je v letih od 2016 do 2021 bistveno zmanjšalo število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav nad dolžniki (v letu 2015 je bilo na novo začetih 123 teh postopkov, v letu 2016 še 98, v letu 2017: 40, v letu 2018: 37, v letu 2019: 34, v letu 2020: 30 in še 31 v letu 2021). Ministrstvo za pravosodje pa je tudi v letu 2022 pripravljalo in usklajevalo delovno gradivo Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPPIPP (novela ZFPPIPP-H), kjer je predvidena ukinitvev postopka poenostavljene prisilne poravnave oziroma nadomestitev z novim institutom, tj. postopkom prisilne poravnave za malo gospodarstvo. Dodatno je predviden še en nov institut, in sicer postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti, pri katerem gre za preventivni postopek, ko dolžnik še niti ni insolventen oziroma, ko dolžniku insolventnost šele grozi. V zvezi s predlaganima novima postopkoma je FURS podal Ministrstvu za pravosodje argumentiran predlog glede zavarovanja položaja davčnega organa z vidika predlaganih novih postopkov.

Na področju postopkov zaradi insolventnosti se torej predvideva vedno večje število aktivnosti oziroma ukrepov, ki bodo potrebni za zaščito položaja FURS kot upnika. Ob tem pa gre izpostaviti tudi pomen razvijanja in uporabe individualiziranih ter vsebinsko poglobljenih metod in ukrepov za povečanje učinkovitosti, vse z namenom zaščite položaja FURS kot upnika (spremljanje postopkov, vlaganje pravnih sredstev, pripombe na spremembo zakonodaje).

V primeru smrti davčnega zavezanca se odpišejo denarne kazni, globe in stroški postopka o prekršku ter davčni dolg, v kolikor na dan smrti ne presega 80 EUR. Če davčni dolg presega znesek 80 EUR, FURS terjatve prijavi v zapuščinski postopek z namenom seznanitve dedičev z zapustnikovimi dolgi. Za prijavo terjatev v zapuščinski postopek je bilo v letu 2022 izdanih 1.465 seznamov izvršilnih naslovov. Dediči odgovarjajo za vse zapustnikove dolge do višine vrednosti podedovanega premoženja. Če dediči davčnega dolga ne plačajo, se ob upoštevanju vsebine sklepa o dedovanju in določb Zakona o dedovanju, davčni dolg zapustnika prenese na dediče in po izdaji opomina izterja v postopku davčne izvršbe. V letu 2022 je bilo izvedenih 336 prenosov davčnega dolga na dediče. V primerjavi z letom 2021 beležimo rast števila izdanih seznamov izvršilnih naslovov po stopnji 17,8 odstotka (v letu 2021 je bilo izdanih seznamov izvršilnih naslovov: 1.244, v letu 2022: 1.465). Obenem zaznavamo porast izvršenih prenosov na dediče po stopnji 8,7 odstotka (v letu 2021 je bilo izvedenih prenosov: 309, v letu 2022: 336).

Podobno kot za insolvenčne postopke velja tudi za davčni dolg, ki je zavarovan z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačilo upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 36.823.217 EUR nima vpliva na hitrost postopka ali višino poplačila dolga.

Na podlagi navedenega je mogoče ugotoviti, da davčni organ na hitrost oziroma višino poplačila znatnega dela davčnega dolga nima vpliva, saj gre za postopke, ki se vodijo pred sodišči, na dolžino teh postopkov pa vplivajo številni dejavniki.

Dolg katerega ni bilo mogoče poplačati v postopkih davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala, znaša 35,6 odstotka pogojno izterljivega dolga. Zoper naveden dolg je davčni organ izvedel vse zakonsko predpisane ukrepe izvršbe (administrativna izvršba, individualna obravnava v primeru izvršbe iz premoženja, ki zahteva poglobljeno obravnavo, izvršba na nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi...) vendar dolga ni bilo mogoče izterjati, saj dolžniki niso imeli ruhljivega premoženja.

Preglednica 4: Stanje in gibanje pogojno izterljivega dolga v EUR

Razlog dvomljivosti	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 31.12.2021/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	Delež v %
Stečaj	348.111.223	314.754.397	275.623.532	90,4	79,2	87,6	60,3
Dolga ni mogoče poplačati v postopku davčne izvršbe	127.273.386	149.477.518	162.653.843	117,4	127,8	108,8	35,6
Prisilna poravnava	5.193.933	3.790.277	1.720.536	73,0	33,1	45,4	0,4
Fizična oseba odseljena neznano kam	10.838.175	10.452.064	10.924.209	96,4	100,8	104,5	2,4
Dolžnik umrl	7.083.108	8.262.123	5.339.612	116,6	75,4	64,6	1,2
*Ostalo	908.025	613.426	462.895	67,6	51,0	75,5	0,1
SKUPAJ	499.407.850	487.349.805	456.724.627	97,6	91,5	93,7	100

* OSTALO: prisilna likvidacija, izbris brez likvidacije ipd.

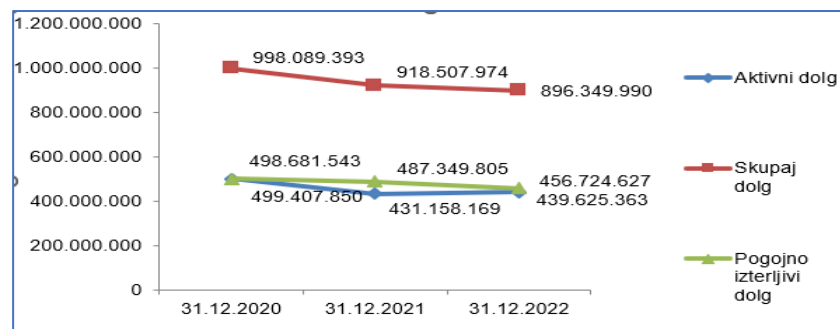
Vir: FURS

4.2 Gibanje davčnega dolga

V letu 2022 se je davčni dolg znižal za 22.157.984 EUR oziroma 2,4 odstotka, v primerjavi z letom 2020 pa za 101.739.404 EUR (10,2 odstotka). Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje že od leta 2014. Pri aktivnem dolgu je v letu 2022 zaznati zvišanje dolga za 8.467.193 EUR oziroma 2 odstotka, pri pogojno izterljivem dolgu pa znižanje za 30.625.177 EUR oziroma 6,3 odstotka.

Na zniževanje davčnega dolga je v letu 2022 vplivalo več dejavnikov. Ključni dejavniki so izvedeni ukrepi izterjave in plačila dolga tudi kot posledica izvedenih ukrepov spodbujanja prostovoljnega plačila davčnih obveznosti še pred zapadlostjo. Vpliv imajo tudi odobrene plačilne ugodnosti, postopki zaradi insolventnosti in izvajanje odpisov zaradi zaključka insolvenčnih postopkov idr.

Slika 5: Gibanje davčnega dolga v EUR

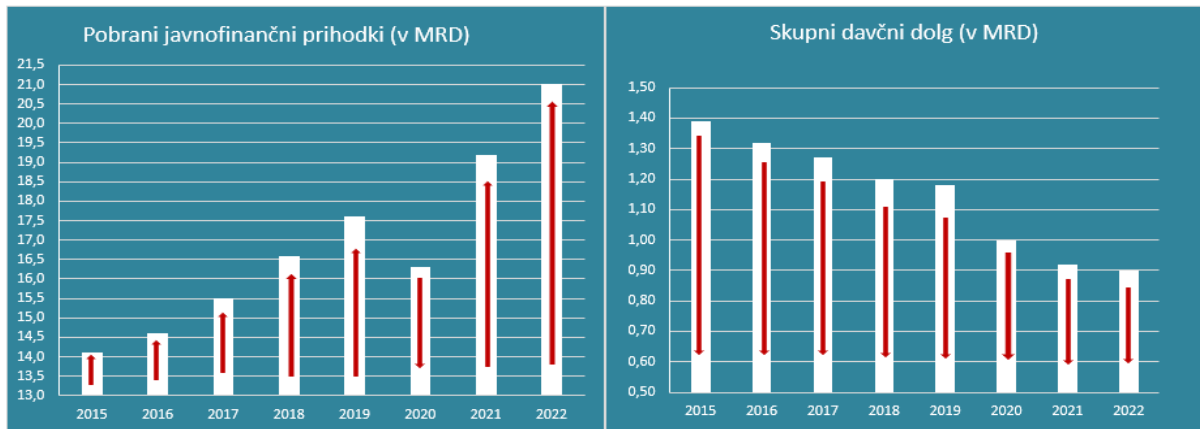
Vir: FURS

Pri spremljanju gibanja davčnega dolga je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem treba upoštevati tudi gibanje deleža dolga glede na letno pobrane javnofinančne prihodke FURS:

- delež davčnega dolga za vse javnofinančne blagajne v vseh letno pobranih javnofinančnih prihodkih FURS je v letu 2022 zdrsnil na 4,3 odstotka, v letu 2014, ko je bil ustanovljen FURS, je znašal 10,4 odstotka;
- delež dolga blagajne Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v letno pobranih prispevkih za socialno varnost za pokojninsko in invalidsko zavarovanje je v letu 2022 zdrsnil na 3,1 odstotek, v letu 2014 je znašal 8,7 odstotka;

- delež dolga blagajne Zavoda za zdravstveno zavarovanje v letno pobranih prispevkih za socialno varnost za zdravstveno zavarovanje je v letu 2022 zdrsnil na 2,4 odstotka, v letu 2014 je znašal 6,2 odstotka.

Slika 6: Trend gibanja javnofinančnih prihodkov in davčnega dolga od leta 2015 do 2022

Vir: FURS

Preglednica 5: Delež davčnega dolga v pobranih javnofinančnih prihodkih v EUR

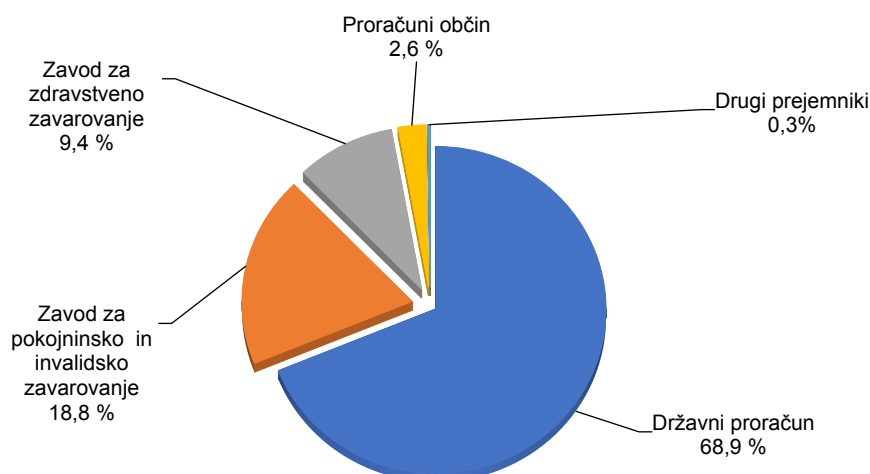
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skupaj javnofinančni prihodki in prejemki FURS	15.535.944.909	16.613.623.060	17.572.564.063	16.281.755.053	19.205.493.984	21.049.211.315
Davčni dolg na dan 31. 12.	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.394	918.507.974	896.349.990
Delež davčnega dolga v pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih FURS, v %	8,2	7,3	6,7	6,1	4,8	4,3

Vir: FURS

4.3 Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah

Po razporeditvi davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja ima največji delež dolga proračun države, in sicer 68,9 odstotka. Blagajna Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ima 18,8-odstotni delež dolga, blagajna Zavoda za zdravstveno zavarovanje 9,4-odstotni delež ter proračuni občin 2,6-odstotni delež dolga. 0,3 odstotni delež pripada drugim prejemnikom.

Slika 7: Davčni dolg po blagajnah javnega financiranja

Vir: FURS

Podatki o višini in gibanju dolga po blagajnah javnega financiranja so prikazani v preglednici 6.

Preglednica 6: Stanje in gibanje davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja v EUR

Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 31.12.2021/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2021	Delež v %
Državni proračun							
Aktivni dolg	351.601.574	293.193.839	306.730.194	83,4	87,2	104,6	69,8
Pogojno izterljivi dolg	337.027.682	332.094.278	310.483.279	98,5	92,1	93,5	68,0
Skupaj dolg	688.629.256	625.288.117	617.213.473	90,8	89,6	98,7	68,9
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje							
Aktivni dolg	87.807.470	82.535.740	79.264.785	94,0	90,3	96,0	18,0
Pogojno izterljivi dolg	98.411.157	94.652.465	89.472.983	96,2	90,9	94,5	19,6
Skupaj dolg	186.218.627	177.188.205	168.737.768	95,2	90,6	95,2	18,8
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije							
Aktivni dolg	46.118.955	43.064.073	41.407.396	93,4	89,8	96,2	9,4
Pogojno izterljivi dolg	46.614.890	44.943.699	43.108.228	96,4	92,5	95,9	9,4
Skupaj dolg	92.733.845	88.007.772	84.515.624	94,9	91,1	96,0	9,4
Proračun občin							
Aktivni dolg	13.153.340	12.038.437	9.907.870	91,5	75,3	82,3	2,3
Pogojno izterljivi dolg	17.354.121	15.659.363	13.660.137	90,2	78,7	87,2	3,0
Skupaj dolg	30.507.461	27.697.800	23.568.007	90,8	77,3	85,1	2,6
Ostalo*							

Aktivni dolg	204	326.080	2.315.118	159.843,1	1.134.862,0	710,0	0,5
Pogojno izterljivi dolg	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj dolg	204	326.080	2.315.118	159.843,1	1.134.862,0	710,0	0,3
SKUPAJ DOLG	998.089.393	918.507.974	896.349.990	92,0	89,8	97,6	100,0

Vir: FURS

Analiza gibanja davčnega dolga po blagajnah javnega financiranja kaže na znižanje dolga pri vseh blagajnah. Največje znižanje dolga je v letu 2022 zaznati pri blagajni Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in sicer za 8.450.437 EUR oziroma 4,8 odstotka. Pri blagajni države se je dolg znižal za 8.074.644 EUR oziroma 1,3 odstotka, pri blagajni Zavoda za zdravstveno zavarovanje za 3.492.148 EUR oziroma 4 odstotka ter pri blagajnah občin pa za 4.129.793 EUR oziroma 14,9 odstotka.

4.4 Davčni dolg po vrstah prihodkov oziroma dajatev

Po vrsti prihodkov imajo na dan 31. 12. 2022 največji delež davčnega dolga davčni prihodki, in sicer 93,7 odstotka, nedavčni prihodki¹² pa 6,3 odstotka.

Podatki o višini in gibanju dolga po posameznih vrstah prihodkov oziroma dajatev so prikazani v preglednici 7.

Preglednica 7: Stanje in gibanje davčnega dolga po vrstah prihodkov oziroma dajatev v EUR

Davčni dolg po vrstah prihodkov oziroma davkov	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	IND 31.12.2021/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2020	IND 31.12.2022/ 31.12.2021
A. Davčni prihodki	947.258.430	863.316.847	839.617.037	91,1	88,6	97,3
DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	308.220.972	254.720.521	254.857.804	82,6	82,7	100,1
Dohodnina	251.886.355	212.948.313	214.120.776	84,5	85,0	100,6
Letni poračun	53.232.522	53.000.526	65.505.681	99,6	123,1	123,6
Akontacije dohodnine	128.216.746	115.901.281	88.582.049	90,4	69,1	76,4
Dohodnina od dobička iz kapital, dividend in obresti	20.565.733	15.799.958	18.738.037	76,8	91,1	118,6
Dohodnina od nenapovedanih dohodkov	49.871.355	28.246.547	41.295.009	56,6	82,8	146,2
Davek od dohodkov pravnih oseb	56.317.585	41.667.133	40.710.877	74,0	72,3	97,7
Drugi davki na dohodek in dobiček	17.032	105.075	26.151	616,9	153,5	24,9
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	281.504.461	267.562.540	255.542.927	95,0	90,8	95,5
Prispevek za zaposlovanje	1.300.300	1.148.982	1.095.378	88,4	84,2	95,3
Prispevek za starševsko varstvo	1.389.023	1.241.958	1.200.520	89,4	86,4	96,7
Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	186.216.158	177.181.046	168.735.578	95,1	90,6	95,2
Prispevki za zdravstveno zavarovanje	92.598.980	87.990.554	84.511.451	95,0	91,3	96,0
DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	436.601	366.744	346.454	84,0	79,4	94,5
Posebni davek na določene prejemke	436.601	366.744	346.454	84,0	79,4	94,5

¹² V skupino nedavčnih prihodkov sodijo prihodki iz udeležbe pri dobičku in dohodku od premoženja, takse in pristojbine, denarne kazni in drugi nedavčni prihodki.

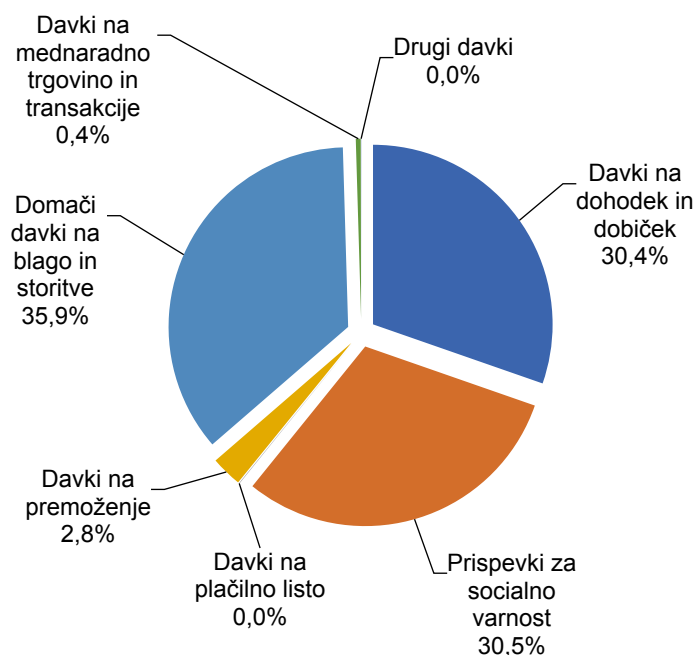
DAVKI NA PREMOŽENJE	30.815.637	27.453.928	23.445.583	89,1	76,1	85,4
Davki na nepremičnine	28.217.442	24.796.668	20.991.239	87,9	74,4	84,7
Davki na premoženje	52.235	47.941	42.492	91,8	81,3	88,6
Davki na dediščine in darila	2.130.804	2.142.855	2.041.549	100,6	95,8	95,3
Davek na promet nepremičnin	415.156	466.464	370.303	0,0	0,0	0,0
DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	322.953.980	308.916.036	301.464.304	95,7	93,3	97,6
Davek na dodano vrednost	317.788.667	304.283.846	298.539.342	95,8	93,9	98,1
Drugi davki na blago in storitve (CO2)	26.201	39.135	13.648	149,4	52,1	34,9
Trošarine	4.089.622	3.447.425	1.874.208	84,3	45,8	54,4
Davki na posebne storitve	233.745	263.738	396.665	112,8	169,7	150,4
Drugi davki na uporabo blaga in storitev	450.746	331.708	452.421	73,6	100,4	136,4
Davki na motorna vozila	364.999	550.184	188.020	150,7	51,5	34,2
DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	3.006.341	4.039.664	3.724.791	134,4	123,9	92,2
Carine	3.006.341	4.039.664	3.724.791	134,4	123,9	92,2
DRUGI DAVKI	320.439	257.414	235.174	80,3	73,4	91,4
B. Nedavčni prihodki	50.685.857	54.793.668	54.405.838	108,1	107,3	99,3
C. Transferni prihodki	135.169	19.820	5.974	14,7	4,4	30,1
D. Ostalo	9.733	51.559	6.023	529,7	61,9	11,7
E. Skupaj davčni dolg (A+B+C+D)	998.089.189	918.181.894	894.034.872	92,0	89,6	97,4
F. Druge terjatve	204	326.080	2.315.118	159.796,1	1.134.528,1	710,0
Skupaj davčni dolg in druge terjatve (E + F)	998.089.393	918.507.974	896.349.990	92,0	89,8	97,6

Vir: FURS

4.5 Davčni dolg po vrsti dajatve

V okviru davčnih prihodkov imajo največji delež dolga domači davki na blago in storitve, in sicer 35,9 odstotka. Davki na dohodek in dobiček 30,4-odstotni delež, prispevki za socialno varnost imajo 30,5-odstotni delež dolga, davki na premoženje 2,8-odstotni delež ter davki na mednarodno trgovino in transakcije 0,4-odstotni delež.

Slika 8: Struktura davčnega dolga iz davčnih prihodkov

Vir: FURS

Analiza gibanja davčnega dolga po vrstah davkov kaže, da je v letu 2022 zaznati:

- *znižanje dolga* pri prispevkih za socialno varnost za 12.019.613 EUR oziroma 4,5 odstotka, pri domačih davkih na blago in storitve za 7.451.732 EUR oziroma 2,4 odstotka, pri davkih na premoženje za 4.008.345 EUR oziroma 14,6 odstotka, pri mednarodni trgovini in transakcijah za 314.873 EUR oziroma 7,8 odstotka ter pri davkih na plačilno listo in delovno silo za 20.290 EUR oziroma 5,5 odstotka;
- *povečanje dolga* pri davkih na dohodek in dobiček za 137.283 EUR oziroma 0,1 odstotek

4.6 Davčni dolg po starosti

Pregled višine davčnega dolga po blagajnah in letu nastanka dolga glede na datum zapadlosti je razviden iz preglednice 8.

Dolg z zapadlostjo v letu 2022 po stanju na dan 31. 12. 2022 znaša 207.221.208 EUR (23,1 odstotek), ob sestavi poročila pa le-ta na dan 28. 2. 2023 znaša 116.666.312 EUR (12,7 odstotka). Preostali dolg je iz prejšnjih let.

Preglednica 8: Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah glede na zapadlost v EUR

Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah	Zapadlost dolga do leta 2017	Zapadlost dolga v letu 2018	Zapadlost dolga v letu 2019	Zapadlost dolga v letu 2020	Zapadlost dolga v letu 2021	Zapadlost dolga v letu 2022	Skupaj stanje dolga
Državni proračun							
Aktivni dolg	63.721.295	10.846.485	19.844.824	32.432.680	37.992.119	141.892.791	306.730.194
Pogojno izterljivi dolg	201.255.080	18.576.991	26.521.882	25.499.499	25.011.198	13.618.629	310.483.279
Skupaj država	264.976.375	29.423.476	46.366.706	57.932.179	63.003.317	155.511.420	617.213.473
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje							

Aktivni dolg	27.185.915	5.624.162	4.527.613	5.279.766	7.885.124	28.762.205	79.264.785
Pogojno izterljivi dolg	68.210.069	6.535.224	5.364.879	4.361.258	3.613.574	1.387.979	89.472.983
Skupaj ZPIZ	95.395.984	12.159.386	9.892.492	9.641.024	11.498.698	30.150.184	168.737.768
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije							
Aktivni dolg	14.108.285	2.838.585	2.366.661	2.814.808	4.023.768	15.255.289	41.407.396
Pogojno izterljivi dolg	31.945.820	3.335.248	2.680.801	2.477.263	1.918.867	750.229	43.108.228
Skupaj ZZS	46.054.105	6.173.833	5.047.462	5.292.071	5.942.635	16.005.518	84.515.624
Proračun občin							
Aktivni dolg	2.520.602	1.261.006	788.794	900.300	1.094.628	3.342.540	9.907.870
Pogojno izterljivi dolg	10.311.833	1.716.646	790.336	333.232	420.913	87.177	13.660.137
Skupaj občine	12.832.435	2.977.652	1.579.130	1.233.532	1.515.541	3.429.717	23.568.007
Ostalo							
Aktivni dolg	98	37	34	377	190.203	2.124.369	2.315.118
Pogojno izterljivi dolg	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj ostalo	98	37	34	377	190203	2124369	2.315.118
SKUPAJ AKTIVNI DOLG	107.536.195	20.570.275	27.527.926	41.427.931	51.185.842	191.377.194	439.625.363
SKUPAJ POGOJNO IZTERLJIVI DOLG	311.722.802	30.164.109	35.357.898	32.671.252	30.964.552	15.844.014	456.724.627
SKUPAJ DAVČNI DOLG	419.258.997	50.734.384	62.885.824	74.099.183	82.150.394	207.221.208	896.349.990

Opomba: Absolutno zastaranje davčnega dolga nastopi po desetih letih, zaradi nekaterih postopkov se v skladu s predpisi rok zastaranja podaljša, zato je del dolga tudi starejši od 10 let (znesek je vključen v stolpec »zapadlost dolga do leta 2017«).

Vir: FURS

Delež aktivnega dolga z zapadlostjo v letu 2022 znaša 43,5 odstotka, pogojno izterljivega pa 3,4 odstotka. Dolg iz leta 2022 je predmet izvršb s sistemskimi ukrepi (sklepi na denarne prejemke in sredstva na računih), dolg pred letom 2022 pa zahteva individualno obravnavo v postopkih glede na sredstva, ki so lahko predmet izvršbe (terjatve, premičnine, nepremičnine).

Preglednica 9: Davčni dolg po javnofinančnih blagajnah glede na zapadlost v EUR

Delež davčnega dolga v strukturi dolga glede na zapadlost	Zapadlost dolga v letu 2017	Zapadlost dolga v letu 2018	Zapadlost dolga v letu 2019	Zapadlost dolga v letu 2020	Zapadlost dolga v letu 2021	Zapadlost dolga v letu 2022	Skupaj delež dolga
Aktivni dolg	24,5	4,7	6,3	9,4	11,6	43,5	100,0
Pogojno izterljivi dolg	68,3	6,6	7,7	7,2	6,8	3,4	100,0
SKUPAJ DAVČNI DOLG	46,8	5,7	7,0	8,3	9,2	23,1	100,0

Vir: FURS

4.7 Odpis davčnih obveznosti

Davčni organ v skladu z določbami 101., 105., 106. in 107. člena ZDavP-2 odpíše davek oziroma del davka zaradi naslednjih razlogov:

- odpisi davka pri stečajih in prisilnih poravnava – zaključek stečaja, prisilne poravnave, poenostavljene prisilne poravnave in stečaja zapuščine (prvi stolpec v preglednici 10),
- če je pravica do izterjave zastarala, razen v primerih, ko je davčni dolg zavarovan s hipoteko in je pred potekom roka za zastaranje vložen predlog za izvršbo na nepremičnine (drugi stolpec v preglednici 10),
- odpisi zaradi ogrožanja preživljanja davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov (tretji stolpec v preglednici 10),
- odpisi po višini neplačanega davka do 1 evro (tretji stolpec v preglednici 10),
- odpisi, če je davčni zavezanec umrl in ni zapustil premoženja, če ga ni mogoče izterjati od pravne osebe, zavezanca za davek, niti iz morebitnega predloženega instrumenta zavarovanja niti od njenega pravnega naslednika (tretji stolpec v preglednici 10),
- in v drugih primerih, določenih z zakonom (tretji stolpec v preglednici 10).

Z odpisom davčna obveznost preneha. Davčni organ odpisani davek izbriše iz evidenc, ki izkazujejo terjatve do posameznega zavezanca za davek.

V letu 2022 je bilo odpisanih za 144.643.540 EUR davčnih obveznosti. Največ obveznosti, in sicer v višini 105.621.864 EUR oziroma 73 odstotka je bilo odpisanih iz razloga zaključenih insolvenčnih postopkov. Od tega je bilo pri le desetih zavezancih, pri katerih je bil pravomočno končan postopek stečaja, skupno odpisan dolg v višini 21.156.829 EUR oziroma 20 odstotka. Največji odpis je bil zaradi zaključka stečaja izveden v višini 4.916.874 EUR.

Preglednica 10: Odpisi davčnih obveznosti po razlogih v EUR

LETO	Odpisan znesek insolventnost	Odpisan znesek zastaranje	Odpisan znesek ostalo	Odpisan znesek dajatev SKUPAJ
2017	129.466.573	20.080.108	25.218.437	174.765.118
2018	125.448.259	21.275.352	24.652.827	171.376.438
2019	137.919.176	36.195.219	14.800.879	188.915.274
2020	161.003.981	26.476.791	22.214.061	209.694.833
2021	119.650.637	39.045.370	21.938.411	180.634.418
2022	105.621.864	28.826.573	10.195.104	144.643.540

Vir: FURS

Podatki o odpisanih davčnih obveznostih ločeno po javnofinančnih blagajnah so prikazani v preglednici 11.

Preglednica 11: Odpisi davčnih obveznosti po blagajnah javnega financiranja v EUR

Leto odpisa	Državni proračun	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije	Proračun občin	Ostalo	SKUPAJ
2016	134.878.424	28.814.402	14.391.524	3.023.231	923.710	182.031.290
2017	134.363.290	25.644.156	12.349.980	2.407.691	0	174.765.118
2018	124.381.850	29.447.278	14.837.531	2.709.779	0	171.376.438
2019	136.113.653	32.748.637	16.421.408	3.631.575	0	188.915.274
2020	168.617.302	25.398.543	12.666.562	3.012.426	0	209.694.833
2021	141.284.904	23.600.155	11.772.464	3.973.309	3.586	180.634.418
2022	108.099.962	22.154.237	10.628.648	3.234.080	526.613	144.643.540

Vir: FURS

5. Plačilne ugodnosti

Odobritev plačilnih ugodnosti ima zaradi prestavitve roka zapadlosti posredno vpliv na davčni dolg. Zavezanci, ki se nahajajo v finančni stiski, imajo v skladu z zakonodajo pravico do obročnega odplačevanja, odloga ali celo do odpisa davka.

Institut odloga oziroma obročnega plačevanja davka je urejen v 101., 102., 103., 104. in 110. členu ZDavP-2, podrobnejša merila pa določa Pravilnik o izvajanju Zakona o davčnem postopku¹³.

FURS lahko fizičnim osebam na podlagi 101. člena ZDavP-2 dovoli odpis, delni odpis ali odlog plačila davka za do dve leti oziroma dovoli plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih v obdobju 24 mesecev, če bi bilo zaradi plačila davčne obveznosti lahko ogroženo preživljanje davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov.

V skladu s 102. členom ZDavP-2 se poslovnim subjektom lahko odobri odlog plačila davka za največ 24 mesecev ali obročno plačilo v največ 24 mesečnih obrokih, če bi jim zaradi trajnejše nelikvidnosti ali izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov iz razlogov, na katere davčni zavezanec ni mogel vplivati, nastala hujša gospodarska škoda in bi davčnemu zavezancu odlog in obročno plačevanje davka omogočilo preprečitev hujše gospodarske škode. FURS lahko dovoli plačilo davka v največ 60 mesečnih obrokih po drugem odstavku 102. člena ZDavP-2, če vlagatelj predloži pravnomočni sklep, s katerim je na podlagi zakona, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in postopke prisilnega prenehanja, potrjen sporazum o finančnem prestrukturiranju ali sklep o potrjeni poenostavljeni prisilni poravnavi.

Ne glede na izpolnjevanje pogojev iz 101. in 102. člena ZDavP-2 lahko davčni organ v skladu s prvim odstavkom 103. člena ZDavP-2 dovoli plačilo davka v največ 24 mesečnih obrokih ali dovoli odlog za največ 24 mesecev davčnemu zavezancu, ki predloži ustrezen instrument zavarovanja iz 117. člena ZDavP-2 ali dovoli vknjižbo zastavne pravice v ustrezni register.

Na podlagi drugega odstavka 103. člena ZDavP-2 se lahko fizični osebi odobri obročno plačilo davka v največ treh mesečnih obrokih, če gre za davek, ki se ne nanaša na opravljanje dejavnosti. Večina obročnih plačil se odobri po tej pravni podlagi za plačila letnega poročuna dohodnine.

¹³ Uradni list RS, št. 141/06, 46/07, 102/07, 28/09, 101/11, 24/12, 32/12 – ZDavP-2E, 19/13, 45/14, 97/14, 39/15, 40/16, 85/16, 30/17, 37/18, 43/19, 80/19, 106/20, 200/20, 135/21, 43/22 in 166/22

Kot je razvidno iz preglednice 12, je v letu 2022 število odobrenih zahtevkov za odlog plačila približno enako kot v preteklem letu oziroma večje za 2 odstotka, število odobrenih zahtevkov za obročno plačilo pa se je povečalo za 1.547 zahtevkov oziroma za 16,8 odstotka.

Znesek odloženih davčnih obveznosti se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšal za 4.736.592 EUR oziroma 63,4 odstotka, znesek odobrenih obročnih plačil pa se je povečal za 142.806.516 EUR oziroma 491,8 odstotka, predvsem kot posledica večjih zneskov odobrenih obročnih plačil za energetska podjetja.

Preglednica 12: Odlogi in obročno plačilo davka po ZDavP-2

Vrsta zahtevka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v EUR)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v EUR)	Število	Znesek
Odlog plačila	153	7.468.258	156	2.731.666	102,0	36,6
od tega poslovnih subjektov	25	6.497.579	66	2.307.580	264,0	35,5
Obročno plačilo	9232	29.036.367	10.779	171.842.883	116,8	591,8
od tega poslovnih subjektov	128	14.449.268	426	154.096.154	332,8	1.066,5

Vir: FURS

V zvezi s postopki odloga in obročnega plačevanja davka ni dovoljeno odložiti oziroma dovoliti obročnega plačila za akontacije davka, davčne odtegljaje, prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, prispevke za zdravstveno zavarovanje, globe in stroške postopka o prekršku, obveznosti, za katere davčni organ vodi samo izvršbo in ne vodi knjigovodskih evidenc, ter za obveznosti, na katere učinkuje postopek zaradi insolventnosti.

V primeru glob in stroškov postopka o prekršku se lahko odobri le obročno odplačilo v skladu z določbami zakona, ki ureja prekrške.

Izvajanje ukrepov, povezanih z epidemijo bolezní COVID-19

Na podlagi 67. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije (ZIUOPDVE) je bilo poslovnim subjektom, ki so izgubili sposobnost pridobivanja prihodkov zaradi epidemije, omogočeno lažje uveljavljanje pravice do odloga in obročnega plačila davkov in prispevkov za socialno varnost. Ukrepi po ZIUOPDVE so veljali do vključno 30. 6. 2021.

Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na podlagi 67. člena ZIUOPDVE, ki zapadejo v plačilo po 1. 1. 2023, na dan 31. 12. 2022 znaša 17.099.712 EUR.

Preglednica 13: Stanje odprtih nedospelih obrokov in odlogov po ZIUOPDVE, v EUR

PRAVNA PODLAGA	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2020	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2021	Znesek odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2022
67. člen ZIUOPDVE	213.456.509	124.693.125	17.099.712

Vir: FURS

6. Rezultati ukrepov izterjave

FURS je v prvi vrsti pristojen za izterjavo davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, ki jih sam odmerja, izterjuje pa tudi nedavčne obveznosti drugih predlagateljev, če za to obstaja pravna podlaga v zakonu.

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, FURS uporabnikom mobilne aplikacije eDavki pred zapadlostjo njihovih obveznosti omogoča obveščanje o izteku roka za plačilo davka, če so na to storitev naročeni.

Po zapadlosti terjatev in pred začetkom davčne izvršbe, FURS pozove dolžnike k prostovoljni poravnavi zapadle obveznosti z opominom, ki poleg poziva k plačilu, opozori tudi na posledice neplačila dolga in stroške, ki bi ga bremenili v primeru začetka izvršbe.

FURS poziva dolžnike k plačilu tudi z izdajo pozivov za plačilo in predložitev seznama premoženja. V skladu z načelom ekonomičnosti in sorazmernosti izvršilnih sredstev, postopkov davčne izvršbe ni mogoče oziroma smiselno začeti v primeru dolžnikov z nizkimi dolgovanimi obveznostmi, ki ne dosegajo niti stroškov vodenja postopka ali za nove obveznosti dolžnikov, ki po podatkih uradnih evidenc in/ali ob upoštevanju ugotovitev v predhodnih že izvedenih postopkih v Sloveniji nimajo rubljivega premoženja in/ali bivališča oziroma so na uradno registriranem naslovu neznani ali na prestajanju zaporne kazni. Navedenim dolžnikom se izda poziv, ki predstavlja uradno dejanje davčnega organa z namenom davčne izvršbe.

Kljub ukrepom za vzpodbujanje prostovoljnega plačevanja davkov (npr. ozaveščanje posameznih ciljnih skupin, medijske objave, pošiljanje opominov itd.) del davčnih obveznosti ostane neplačan, zato mora FURS dosledno, učinkovito in nepristransko uporabljati vsa zakonita sredstva prisile za izterjavo dolga.

Postopek davčne izvršbe se začne z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Z izvršbo po upravni poti se lahko poseže na dolžnikove denarne prejemke, denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri bankah ali hranilnicah, denarne terjatve do tretjih, vrednostne papirje in premičnine. Posebne oblike izvršbe so izvršba iz nepremičnega premoženja in deleža družbenika v družbi. Ukrepi davčne izvršbe so načrtovani glede na sredstva dolžnika s ciljem čim lažjega poplačila dolga in glede na višino stroškov, ki nastanejo v postopku izvršbe za davčni organ in zavezanca.

Skrajni ukrep za poplačilo oziroma obvladovanje dolga je predlog davčnega organa za uvedbo stečajnega postopka zoper dolžnika in izbris dolžnika iz Poslovnega registra Slovenije.

V primeru, ko je zoper dolžnika v teku kateri izmed postopkov zaradi insolventnosti, je pri uveljavljanju terjatev potrebno upoštevati pravila insolvenčne zakonodaje. V času trajanja insolvenčnega postopka za dolg, na katerega učinkuje ta postopek, ni dovoljeno voditi postopka izvršbe niti zavarovanja. Terjatve zoper insolventnega dolžnika se lahko poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo, ki položaj davčnega organa izenačuje z drugimi (civilnimi) upniki. Po stanju 31. 12. 2022 je bilo pogojno izterljivega dolga, prijavljenega v insolvenčne postopke, ki ga davčni organ ne sme terjati v izvršbi, 277,3 milijonov EUR, kar predstavlja skoraj 30,8 odstotka davčnega dolga.

Na področju izterjave v letu 2022 ni bilo več zaznati vpliva epidemije Covid-19, kot je bilo to v letih 2020 in 2021, ko so bili sprejeti interventni ukrepi, ki so v določenem časovnem obdobju omejevali izvajanje postopkov davčne izvršbe. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 614.678.853 EUR dolga (od tega 570.121.792 EUR iz naslova obveznih dajatev in 44.557.061 EUR iz naslova nedavčnih obveznosti). Največji delež predstavljajo plačila po opominih in pozivih, in sicer 69,6 odstotka vseh plačil. Plačila prejeta na podlagi sklepov o davčni izvršbi imajo 30,4 odstotni delež.

V primerjavi s preteklim letom je bilo v letu 2022 izterjano za 161.974.930 EUR več dolga. Navedeno je moč pripisati razširitvi aktivnosti na področju opominjanja in pozivanja dolžnikov k prostovoljnemu plačevanju neporavnanih obveznosti. V letu 2022 je bilo izdano večje število opominov kot v letu 2021,

enako velja tudi za prejeta plačila na podlagi izdanih opominov, ki jih je bilo za 104 mio več kot leto poprej. Med razlogi za povečanje plačil iz tega naslova velja izpostaviti obveznosti iz naslova odloženih prispevkov za socialno varnost samozaposlenim in kmetom za mesec marec, april in maj 2020 do 31. 3. 2022 na podlagi Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov - ZIU PPP. Od druge polovice leta 2022 so se opomini za zapadle davčne obveznosti pošiljali tudi zavezancem, ki imajo naslov za vročanje v tujini. Dopolnjena je bila tudi vsebina opomina, ki omogoča preglednejšo navedbo številke podračunov in možnost priprave plačilnega naloga s QR kodo.

V letu 2022 je FURS izdal 14.023 obvestil o neplačanem zapadlem obroku oziroma odlogu za zapadle davčne obveznosti. Zapadle davčne obveznosti so bile davčnim zavezancem odobrene po posameznem obročnem načrtu odplačila davkov, s katerimi se zavezance poziva k prostovoljnemu plačilu zamujenih obveznosti oziroma uskladitvi knjigovodskega stanja v primeru uporabe napačne reference za plačilo ali iz drugih razlogov.

Prav tako je bilo v letu 2022 izdanih več sklepov o davčni izvršbi kot v letu 2021 ter posledično poplačanega za 58 mio EUR več davčnega dolga.

V letu 2022 je bilo zaznati tudi boljše realizacijo izvedenih ukrepov izterjave kot v preteklem letu. V povprečju je bilo po opominih poplačanega 63,8 odstotka terjanege dolga kar je za 10,6 odstotne točke več kot v letu 2021. Realizacija po sklepih o davčni izvršbi je znašala 31,7 odstotka in je bila v primerjavi z letom 2021 višja za 8,1 odstotno točko.

Preglednica 14: Ukrepi izterjave davkov in drugih obveznih dajatev ter nedavčnih obveznosti

Ukrepi izterjave	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	858.068	603.935.848	985.229	666.975.195	114,8	110,4
Plačila na podlagi opominov	543.457	320.813.391	645.052	425.282.341	118,7	132,6
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	29.469	44.301.044	30.920	90.162.837	104,9	203,5
Plačila na podlagi pozivov	98.496	2.887.117	107.597	2.333.753	109,2	80,8
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	242.310	545.155.488	305.944	589.561.652	126,3	108,1
Plačila na podlagi sklepov	283.243	129.003.415	347.809	187.062.759	122,8	145,0
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	1.129.847	1.193.392.380	1.322.093	1.346.699.684	117,0	112,8
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	925.196	452.703.923	1.100.458	614.678.853	118,9	135,8

Vir: FURS

Pri zavezancih, ki imajo v knjigovodski evidenci izkazane neporavnane obveznosti, hkrati pa so upravičeni do vračila davka, FURS izvaja pobot obveznosti. V letu 2022 je bilo izvedenih za 269.639.213 EUR pobotov.

V primeru zavarovanja davčnega dolga FURS izvede unovčitev predloženih instrumentov zavarovanja. V letu 2022 je bilo unovčenih zavarovanj za dolg v višini 5.132.035 EUR.

Preglednica 15: Izvedeni poboti in unovčitve zavarovanj ter plačila po izdanih pozivih (zneski v evrih)

Ukrepi izterjave	2021	2022	Indeks 2022/2021
Poboti	212.397.593	269.639.213	127,0
Unovčitve zavarovanj	4.077.514	5.132.035	125,9
Skupaj	216.475.107	274.771.248	126,9

Vir: FURS

6.1. Izterjava davkov in drugih obveznih dajatev

V letu 2022 je FURS z izdanimi opomini, pozivi in sklepi o davčni izvršbi terjal za 1.205.508.030 EUR dolga iz naslova davčnih dajatev. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanih 570.121.792 EUR. Večji delež plačil predstavljajo sredstva, izterjana na podlagi opominov in pozivov, in sicer 70,8 odstotka vseh plačil, preostanek plačil s 29,2 odstotnim deležem pa odpade na izvršene sklepe o davčni izvršbi.

V zvezi z izdanimi opomini v letu 2022 za področje davkov je FURS posredoval 21.096 ustnih informacij zavezancem, ki so se telefonsko odzvali na opomin preko klicnega centra za opomine in pripravil 4.021 pisnih odgovorov zavezancem. Informacije in pojasnila, ki jih zavezanci prejmejo na ta način, so zlasti pomembne z vidika preprečitve neupravičeno začete davčne izvršbe in uskladitve knjigovodskega stanja zavezancev.

Preglednica 16: Ukrepi izterjave davkov in drugih obveznih dajatev

Ukrepi izterjave	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	688.728	540.295.929	817.288	622.913.847	118,7	115,3
Plačila na podlagi opominov	450.609	299.607.703	563.780	401.767.306	125,1	134,1
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	9.719	35.697.014	8.462,00	57.666.907,00	87,1	161,5
Plačila na podlagi pozivov	94.179	2.394.204	102.701,00	1.743.084,00	109,0	72,8
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	117.244	473.987.062	166.197	524.927.276	141,8	110,7
Plačila na podlagi sklepov	173.679	112.344.687	226.071	166.611.402	130,2	148,3
Terjani dolg po opominih in sklepih SKUPAJ	815.691	1.049.980.005	991.947	1.205.508.030	121,6	114,8
Realizacija po opominih in sklepih SKUPAJ	718.467	414.346.594	892.552	570.121.792	124,2	137,6

Vir: FURS

V letu 2022 je bilo izdanih 166.197 sklepov o davčni izvršbi, s katerimi je bil terjan dolg v znesku 524.927.276 EUR. Na podlagi izdanih sklepov je bilo izterjano 166.611.402 EUR.

Največ sklepov o izvršbi je bilo izdano na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, in sicer 95.517 (57,5 odstotka vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejemke, ki jih je bilo izdanih 59.235 (35,6 odstotka). Izvršba na dolžnikove premičnine je bila začeta v 9.965 primerih (6 odstotka). Manj sklepov

pa je bilo izdanih na denarno terjatev dolžnika (1.473 oz. 0,9 odstotka vseh) oziroma na vrednostne papirje (7 sklepov).

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 71,1 odstotnim deležem plačil, sledi izvršba na premoženje s 17,3 odstotka, 7,7 odstotka predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejemke in 3,9 odstotka izvršba na dolžnikove denarne terjatve.

Preglednica 17: Sklepi o izvršbi po načinu

Način izvršbe glede na predmet	2021			2022		
	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih
Izvršba na denarna sredstva pri bankah oz. hranilnicah	63.689	181.305.189	75.644.932	95.517	203.390.132	118.420.293
Izvršba na denarne prejemke	45.014	83.098.827	11.012.602	59.235	69.632.796	12.842.775
Izvršba na premičnine	7.677	194.284.732	21.670.082	9.965	227.287.138	28.846.109
Izvršba na denarne terjatve	853	15.263.864	3.974.726	1.473	24.534.960	6.487.881
Izvršba na vrednostne papirje	11	34.450	42.345	7	82.250	14.344
Skupaj	117.244	473.987.062	112.344.687	166.197	524.927.276	166.611.402

Vir: FURS

Glavnino davčnega dolga, ki je bil v letu 2022 terjan s sklepi o izvršbi, predstavljajo obveznosti iz naslova prispevkov za socialno varnost (33,6 odstotka) in davkov na dohodek in dobiček (30,7 odstotka). Sledijo domači davki na blago in storitve (28,1 odstotek), davki na premoženje (1,8 odstotka) ter obveznosti iz naslova ostalih davkov (5,8 odstotka).

Največji delež izterjanih sredstev po sklepih o izvršbi predstavljajo plačila iz naslova prispevkov za socialno varnost (41,1 odstotek), sledijo domači davki na blago in storitve (30,3 odstotka), davki na dohodek in dobiček (21,7 odstotka), davki na premoženje (2,9 odstotka) in plačila iz naslova ostalih davkov (4 odstotka).

Preglednica 18: Učinkovitost izvršbe po vrstah dajatev v letu 2022 (zneski v EUR)

Vrsta obveznosti	Znesek terjanege dolga po izdanih sklepih	odstotka v znesku dolga po izdanih sklepih	Plačila po izdanih sklepih	odstotka plačil po sklepih
Prispevki za socialno varnost	176.528.147	33,6	68.459.452	41,1
Domači davki na blago in storitve	147.327.530	28,1	50.496.487	30,3
Davki na dohodek in dobiček	161.339.191	30,7	36.106.462	21,7
Davki na premoženje	9.511.148	1,8	4.852.128	2,9
Ostali davki	30.221.260	5,8	6.696.873	4,0
Skupaj	524.927.276		166.611.402	

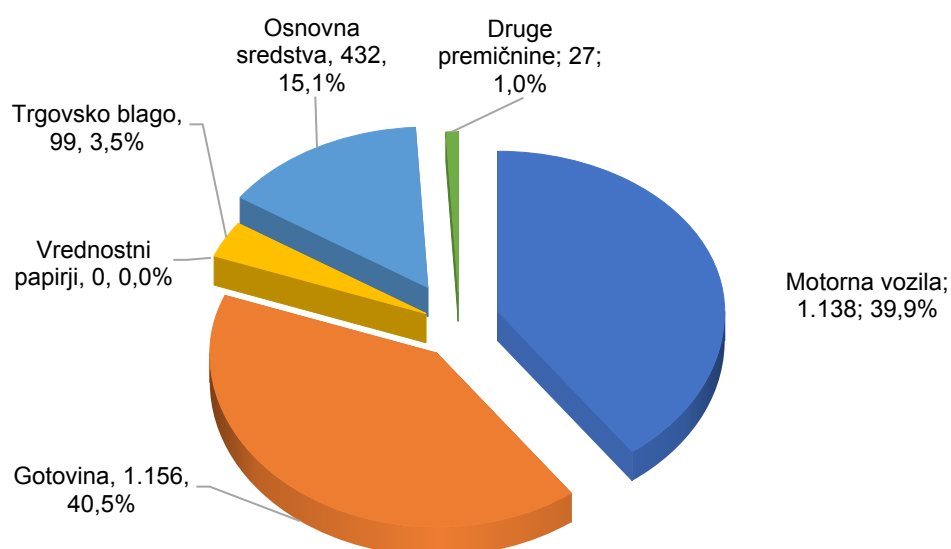
Vir: FURS

Izvršba na dolžnikove premočnine

V letu 2022 je bilo v postopkih davčne izvršbe zarubljenih 2.852 premočnin, ocenjenih na 11.566.581 EUR. Največ je bilo rubežev gotovine, in sicer 1.156 (40,5 odstotka) in motornih vozil 1.138 (39,9 odstotka). Osnovna sredstva so bila zarubljena v 432 primerih (15,1 odstotek), 99 (3,5 odstotka) je bilo rubežev trgovskega blaga, 27 (1 odstotek) pa rubežev drugih premočnin. Vrednostni papirji v letu 2022 niso bili zarubljeni.

Pri izvedbi rubežev gotovine se davčni organ poslužuje tudi podatkov o izdanih računih iz davčnih blagajn.

Slika 9: Število zarubljenih premočnin po vrstah zarubljenih predmetov v letu 2022

Vir: FURS

Po začetku postopka davčne izvršbe na premočnine je v izogib prisilne prodaje zarubljenih premočnin 18.105 dolžnikov poravnalo svoj dolg v znesku 28.538.817 EUR. Zarubljene predmete, ocenjene na 3.324.007 EUR, je FURS prodajal na javnih dražbah, z zbiranjem ponudb, z neposrednimi pogodbami, s komisijskimi pogodbami ali tako, da je bilo dolžnikom dano pooblastilo, da zarubljene premočnine prodajo sami. S prodajami zarubljenih premočnin je bil poravnani dolg v višini 509.639 EUR.

V največ primerih (303) je zarubljene premočnine po pooblastilu prodajal dolžnik sam. To premoženje je bilo ocenjeno na 2.745.244 EUR. V 113 primerih je bila prodaja uspešna in iz tega naslova dosežena kupnina v višini 365.194 EUR.

Preostale prodaje zarubljenega blaga izvaja FURS.

V maju 2022 je FURS začel izvajati tudi prodaje premočnin preko spletnih javnih dražb na portalu eDRAZBE FURS. Na tem portalu se objavljajo prodaje zarubljenega in ostalega blaga v upravljanju FURS, hkrati pa se preko tega portala izvajajo elektronske oziroma spletne javne dražbe. Spletna javna dražba je nov način prodaje, ki doslej v davčnem postopku ni obstajal. Z omenjenim načinom se zagotavlja sodobnejši način izvajanja prodaj, ki zmanjšuje možnost dogovarjanja potencialnih kupcev, ki je sicer mogoče pri »klasičnih« javnih dražbah, hkrati pa ta način prodaje omogoča širši krog potencialnih kupcev iz območja Slovenije in tujine (v kolikor gre za prodajo premočnin manjših vrednosti, se namreč potencialnim kupcem doslej pogosto ni izplačalo udeležiti javne dražbe v bolj oddaljenem kraju, saj so stroški udeležbe na javni dražbi dosegli ali celo presežali kupnino). Vse navedeno posledično povečuje učinkovitost prodaj. Od vzpostavitve portala eDražbe dalje je bilo tako na portalu objavljenih skupaj 469 prodaj, od tega največ, 455 za spletne javne dražbe. Večina objavljenih in izvedenih prodaj je bila za ostalo blago v upravljanju FURS (gre za blago, ki je zaseženo, začasno ali dokončno odvzeto v carinskih, trošarinskih, prekrškovnih postopkih (lastnih postopkih FURS) ali je predano v prodajo s strani drugih državnih organov, ki premočnine zasežejo ali odvzamejo v prekrškovnih postopkih, v postopkih odvzema premoženja nezakonitega izvora, so izročene kot najdeni predmeti).

Za prodajo zarubljenega premoženja je bilo v letu 2022 izvedenih 87 javnih dražb (klasične in spletne javne dražbe). Od tega je bilo 33 klasičnih ter 54 spletnih javnih dražb. Premočnine, ki so bile predmet prodaje na »klasičnih« javnih dražbah so bile ocenjene na 111.568 EUR. Uspešne so bile 3 dražbe, katerih izkupiček je znašal 3.542 EUR. Preko portala eDražbe FURS je bilo izvedenih 54 spletnih javnih dražb, na katerih so se prodajale premočnine ocenjene na 457.128 EUR. Uspešnih je bilo 23 spletnih javnih dražb, s čimer je bilo poplačanega 133.670 EUR davčnega dolga.

V letu 2022 sta bili za zarubljene predmete objavljeni 2 prodaji z zbiranjem ponudb za predmete, ocenjene na 9.900 EUR. Uspešno izvedene so bile 3 prodaje (ena prodaja objavljena v letu 2021, izvedena pa v letu 2022), katerih izkupiček je znašal 7.066 EUR.

Zarubljene premočnine se lahko prodajo tudi z neposredno pogodbo. Sklenitev takšne pogodbe je dovoljena v primerih prodaje živali, hitro pokvarljivega blaga, premočnin, katerih hramba je povezana z velikimi stroški ter premočnin, za katere ni večjega povpraševanja. V letu 2022 sta bili sklenjeni 2 neposredni pogodbi za prodajo dveh premočnin, ocenjenih na 167 EUR. Obe sta bili uspešni z izkupičkom 167 EUR.

Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice

Če dolga ni mogoče izterjati z ukrepi davčne izvršbe po upravni poti (iz dolžnikovih denarnih prejemkov, denarnih sredstev, vrednostnih papirjev ali premočnin) se z izvršbo lahko poseže na dolžnikove nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi. Ta postopek na predlog FURS oziroma Državnega odvetništva RS vodi sodišče. FURS je preko državnega odvetništva predlagal sodiščem vknjižbo zastavne pravice na dolžnikove nepremičnine, prav tako je podal tudi več predlogov za izvršbo na dolžnikove nepremičnine.

V 457 primerih je bil podan predlog za izvršbo na dolžnikovo nepremičnino premoženje za dolg v znesku 11.668.223 EUR. S prodajo nepremičnin v okviru postopka sodne izvršbe je bilo poplačanega za 3.406.414 EUR dolga. Ob koncu leta 2022 je bil v izvršbi pri sodiščih dolg v višini 36.823.217 EUR.

Preglednica 19: Izvršba na dolžnikovo nepremično premoženje (zneski v EUR)

Vsebina postopka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Vknjižbe zastavne pravice na nepremičnine	1.690	33.642.286	1.656	26.920.565	98,0	80,0
Predlogi sodišču za izvršbo na nepremičnine	285	8.439.298	457	11.668.223	160,4	138,3
Plačila na podlagi prodaje nepremičnine	802	2.690.055	942	3.406.414	117,5	126,6

Vir: FURS

Predlaganje izbrisov poslovnih subjektov

FURS se poslužuje tudi zakonskih možnosti za izbris neaktivnih poslovnih subjektov, v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah za samostojne podjetnike posameznike (ZGD-1)¹⁴ in Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)¹⁵ za subjekte vpisa v sodni register.

V letu 2022 je bilo podanih 320 obvestil o obstoju razlogov za izbris. Od tega 34 za samostojne podjetnike in 286 za pravne osebe. Prav tako je FURS podal zoper pravne osebe 20 predlogov za prisilno likvidacijo v skladu z ZFPPIPP.

Preglednica 20: Predlogi za izbris in prisilno likvidacijo

Vsebina postopka	2021	2022	Indeks 2022/2021
Število podanih obvestil o obstoju razlogov za izbris	405	320	79,0
Število podanih predlogov za prisilno likvidacijo	31	20	64,5

Vir: FURS

Predlogi za začetek stečajnih postopkov

V letu 2022 je FURS predlagal začetek stečajnih postopkov začetek stečajnih postopkov zoper 505 dolžnikov, ki so skupaj dolgovali 51.973.862 EUR.

¹⁴ Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21 in 18/23 – ZDU-10

¹⁵ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US in 157/22 – odl. US

Preglednica 21: Predlogi FURS za začetek stečajnega postopka zneski v EUR)

Vsebina postopka	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Predlogi za začetek stečajnega postopka	501	63.951.792	505	51.973.862	100,8	81,3

Vir: FURS

Medsebojna upravna pravna pomoč med državami članicami EU na področju davčin in mednarodna izterjava prispevkov

Ob upoštevanju pravil o medsebojni upravni pomoči med državami članicami EU je FURS v letu 2022 v tujino posredoval 1.050 zaprosil za izterjavo davčnih obveznosti v skupnem znesku 36.736.483 EUR in iz tega naslova prejela 2.870.605 EUR plačil. K povečanju števila posredovanih zaprosil v druge države članice EU v primerjavi z letom 2021 je pripomogla tudi vzpostavitev avtomatizacije priprave zaprosil v informacijskem sistemu eDIS IZV, s čimer je dosežena sistemska ter posledično hitrejša priprava le-teh. Poleg navedenega so v letu 2021 zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 številne evropske države sprejele ukrepe, ki so vplivali na izvajanje postopkov izterjave (neizvajanje oz. zadržanje postopkov davčne izvršbe, odobritev plačilnih ugodnosti, ipd.), temu posledično pa je bilo v letu 2021 v druge države članice EU poslanih manj zaprosil.

Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti so bila posredovana 3 zaprosila v skupni višini 747.163 EUR, iz tega naslova še ni bilo prejetih plačil. Posredovanih je bilo tudi 261 zaprosil za podatke in 1 zaprosilo za vročitev akta, ki se nanaša na davščino oziroma njeno izterjavo.

Preglednica 22: Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti na podlagi medsebojne upravne pomoči med članicami EU

Vsebina postopka*	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	574	19.075.373	1.050	36.736.483	182,9	192,6
Prejeta plačila		1.105.345		2.870.605		259,7
Prejeta zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	251	23.300.088	238	43.358.693	94,8	186,1
Prejeta plačila		694.142		774.062		111,5

*Med podatki so zajeta tudi zaprosila, ki se izterjujejo na podlagi sporazuma Slovenija – Norveška iz naslova davka od dohodka.

Vir: FURS

V letu 2022 je FURS prejel 238 zaprosil za izterjavo nepravilnih davčnih obveznosti, ki so nastale v drugih državah članicah EU, v višini 43.358.693 EUR. Z namenom izterjave je bilo izdano 141 opominov za dolg v višini 9.687.629 EUR ter 70 sklepov o izvršbi za dolg v višini 10.872.426 EUR. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 774.062 EUR dolga. Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti je

bilo prejeto 1 zaprosilo v višini 160.800 EUR. Prejetih je bilo tudi 107 zaprosil za podatke in 10 zaprosil za vročitev.

Višina izterjanih sredstev je v letu 2022 bistveno višja zaradi odprave ukrepov omejitve postopkov izterjave, vezanih na epidemijo nalezljive bolezni COVID-19.

V povezavi z učinkovitostjo mednarodne izterjave velja pojasniti, da je po pravilih mednarodne upravne pomoči pred posredovanjem zaprosila za izterjavo v drugo državo članico EU potrebno izvesti vse postopke izterjave v državi prosilki. Zaposila za izterjavo se tako lahko v zaproseno državo posredujejo s časovnim zamikom, kar zmanjšuje učinkovitost izterjave v tej državi. Učinkovitost izterjave je odvisna tudi in predvsem od premoženjskega stanja dolžnika (ki pogosto nima premoženja, na katerega bi bilo mogoče poseči), nenazadnje pa k slabši učinkovitosti pripomorejo tudi različni pravni predpisi in organizacija izterjave v državah članicah EU. Poleg tega se zaradi zahtevnosti in dolgotrajnosti postopkov zaprosila pogosto izvršujejo več let, s čimer so učinki izterjave razporejeni na večletno obdobje.

Glede na daljše obdobje izvrševanje posameznih zaprosil smo na FURS v letu 2022 poleg novo prejetih zaprosil obravnavali tudi 4.975 poizvedb oz. poročil, vezanih na izvrševanje prejetih in poslanih zaprosil iz preteklih let.

FURS je na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Izvedbene Uredbe (ES) št. 987/2009 nosilec socialne varnosti v Sloveniji v letu 2022 posredoval 1.206 predlogov za izterjavo prispevkov za socialno varnost v skupni višini 9.242.267 EUR ter prejela 165.444 EUR plačil.

Preglednica 23: Predlogi za izterjavo prispevkov, ki jih je FURS posredoval nosilec socialne varnosti

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2021		2022		Indeks 2022/2021	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Posredovani predlogi	295	2.566.646	650	6.062.120	220,34	236,19
	Prejeta plačila	/	87.550	/	92.933	/	/
ZZZS	Posredovani predlogi	287	1.489.018	556	3.180.147	193,73	213,57
	Prejeta plačila	/	69.074	/	72.511	/	104,98
MDDSZ	Posredovani predlogi	0	0	0	0	/	/
	Prejeta plačila	0	0	0	0	/	/
Skupaj	Skupaj poslanih predlogov	582	4.055.664	1.206	9.242.267	207,22	227,89
	Skupaj prejetih plačil	/	156.624	/	165.444	/	105,63

Vir: FURS

Na podlagi predlogov davčnega organa (ki so bili posredovani v letu 2022 in preteklih letih) so nosilci socialne varnosti v Sloveniji v letu 2022 v druge države članice EU posredovali 938 predlogov za izterjavo prispevkov v skupni višini 6.309.829 EUR.

Preglednica 24: Zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali v druge države članice

Nosilec socialne varnosti	2021		2022		Indeks 2022/2021	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	360	2.913.818	524	3.874.367	145,6	133,0
ZZZS	33	141.540	414	2.435.462	1.254,5	1.720,7
MDDSZ	0	0	0	0	/	/
Skupaj poslanih predlogov	393	3.055.358	938	6.309.829	238,7	206,5

Vir: FURS

S strani nosilcev socialne varnosti v Sloveniji je FURS prejel 109 zahtevkov za izterjavo prispevkov za druge države članice EU v skupni višini 425.750 EUR. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega za 100.460 EUR dolga.

Preglednica 25: Prejeta zposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali FURS

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2021		2022		Indeks 2022/2021	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Prejeta zposila	3	3.438	3	53.927	100,0	1.568,6
	Prejeta plačila	/	0	/	1.708	/	/
ZZZS	Prejeta zposila	95	269.772	105	371.404	110,5	137,7
	Prejeta plačila	/	63.550	/	98.461	/	154,9
MDDSZ	Prejeta zposila	5	6.980	1	419	20,0	6,0
	Prejeta plačila	/	1.400	/	291	/	20,8
Skupaj	Skupaj prejetih zposil	103	280.190	109	425.750	105,8	152,0
	Skupaj prejetih plačil	/	64.950	/	100.460	/	154,7

Vir: FURS

Zahtevnejši ukrepi uveljavljanja davčnega dolga

FURS dolžnike, od katerih dolga ni bilo mogoče izterjati v postopku davčne izvršbe, obstaja pa indic razpolaganja s premoženjem zaradi izogibanja plačila davčnega dolga, obravnava v posebnih postopkih. Poleg ukrepov, ki so predvideni v davčni zakonodaji (npr. institut poročstva po 148. členu ZDavP-2), v ta okvir sodijo tudi drugi zahtevnejši ukrepi oziroma instituti, predvideni v ZFPPIPP, OZ,

ZGD-1 in DZ (npr. uveljavljanje odškodninske odgovornosti posloводства v okviru stečaja nad dolžnikom ali po izbrisu, izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj, spregled pravne osebnosti, določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev, itd). Gre za institute, ki so namenjeni uveljavljanju davčnega dolga v primerih, ko z rednimi ukrepi izterjave ni mogoče pričakovati uspeha in torej predstavljajo nadgradnjo postopka izterjave.

V spodnji tabeli so prikazani bistveni instituti, ki jih FURS uporabi ob zaznavi zlorabe s strani davčnih dolžnikov. Prikazani podatki kažejo, da se je v letu 2022 število vseh začelih postopkov z uporabo posebnih institutov v primerjavi z letom 2021 povečalo za 20 (69 odstotka). Tudi znesek izterjanega dolga po teh postopkih je v letu 2022 višji za 950.115 EUR (443,1odstotka).

Preglednica 26: Uporaba posebnih institutov zoper davčne dolžnike

	Institut	Podlaga	2021				2022			
			1	2	3	4	1	2	3	4
1	Izvršba na podlagi poročstva	148/1 čl. ZDavP-2	21	5	0	99.621	24	11	11	1.063.328
2	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства in nadzornega sveta družbe v stečajnem postopku	42. čl. ZFPPIPP	0	2	0	35.000	3	2	0	7.035
3	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства ali organa izbrisane pravne osebe	442. čl. v povezavi z 42. čl. ZFPPIPP	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Vložitev izpodbojne tožbe	255. čl. OZ v povezavi z 148/5 ZDavP-2 in 269. čl. ZFPPIPP	5	6	1	28.549	6	2	1	44.422
5	Spregled pravne osebnosti	8. čl. ZGD-1	1	0	0	33	1	1	0	0
6	Ugotovitev in določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev oz. solidarna odgovornost zakonca	56. in 57. čl. ZZZDR oz. 82., 83. in 84. člen DZ	2	1	0	51.237	15	2	1	49.770
Skupaj			29	14	1	214.440	49	18	13	1.164.555

Vir: FURS

Legenda k preglednici:

podatki so prikazani glede na dogodek v posameznem obdobju – uspeh ali neuspeh posameznega ukrepa se običajno pokaže šele v prihodnjem obdobju;

(1) število izvedenih ukrepov v poročevalskem obdobju (npr. število izdanih sklepov o izvršbi na podlagi poročstva, število vloženih predlogov za vložitev tožbe na državno pravobranilstvo),

(2) število uspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno uspešno; t.j. zadev, v katerih se je upravni ali pravdni postopek pravnomočno zaključil v korist FURS),

(3) število neuspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno neuspešno; t.j. zadev, v katerih je bil upravni/ pravdni postopek za Finančno upravo RS kot upnika pravnomočno zaključen neuspešno; npr. sklep o izvršbi na podlagi poročstva je bil odpravljen, tožbeni zahtevek zavrnjen,

(4) znesek izterjanega dolga, v evrih.

6.2 Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

FURS je pristojen tudi za izvajanje nalog izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje (denarne kazni, terjatve iz naslova upravnih taks, terjatve iz naslova prekrškov, različne upravne obveznosti, ki se izterjujejo po pravilih Zakona o splošnem upravnem postopku, ipd).

V letu 2022 so predlagatelji vložili 171.070 novih predlogov za izterjavo nedavčnih obveznosti za skupaj 56.494.838 EUR. Število vloženih predlogov se je v primerjavi z letom 2021 zmanjšalo za 274 predlogov oziroma 0,2 odstotka, znesek terjatev po vloženih predlogih pa za 38.384.533 EUR oziroma za 40,5 odstotka. Rešenih je bilo 208.614 zadev v višini 80.104.689 EUR.

Največji predlagatelj izvršb je bila Policija s 44.610 predlogi, sledijo medobčinski inšpektorati z 41.025 predlogi in direkcije z 28.831 vloženimi predlogi za izvršbo.

V letu 2022 so v pristojnost FURS za izterjavo prešle naslednje nove terjatve:

- vračilo pomoči za nakup nepremičnine v Republiki Sloveniji na podlagi Zakona o ureditvi določenih vprašanj zaradi končne rzsodbe arbitražnega sodišča na podlagi Arbitražnega sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške (ZUVRAS)¹⁶,
- vračilo pomoči za gospodarstvo pri odpravi škode zaradi dviga cen energentov na podlagi 3. odstavka 5. člena Zakon o ukrepih za omilitev posledic dviga cen energentov v gospodarstvu in kmetijstvu – ZUOPDCE¹⁷,
- komunalni prispevek, odmerjen na podlagi Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3)¹⁸ in
- prispevek za promocijo kmetijskih in živilskih proizvodov na podlagi Zakona o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP)¹⁹.

Hkrati je bilo v sistem sodelovanja v postopkih davčne izvršbe za izterjavo nedavčnih obveznosti po že obstoječih pravnih podlagah vključeno 7 novih predlagateljev, in sicer Občina Polzela, Občina Vransko, Občina Tabor, Ministrstvo za javno upravo, Občina Gornji Petrovci, Občina Hodoš in Občina Šalovci.

S ciljem izterjave nedavčnih obveznosti je bilo v letu 2022 dolžnikom poslanih 167.941 opominov za dolg v skupnem znesku 44.061.348 EUR ter 22.458 pozivov za dolg v višini 32.495.930 EUR. Poleg tega je bilo izdano 139.747 sklepov o izvršbi, s katerimi je bila začeta izvršba za dolg v višini 64.634.376 EUR. V primerjavi s preteklim letom je bilo terjanega za 2.220.721 EUR manj dolga, kar je posledica nižjega zneska prejetih terjatev v izterjavo. Kljub navedenemu, je bilo z izvedenimi ukrepi izterjanih za 44.557.061 EUR, kar je za 6.199.732 EUR (16,2 odstotka) več kot v letu 2021.

Po sklepih je bilo v povprečju poplačanega 31,6 odstotka dolga. Največji delež izterjanih sredstev predstavljajo plačila na podlagi pisnih opominov in pozivov, in sicer imajo skupaj 54,1 odstotni delež. Plačila po sklepih imajo 45,9 odstotni delež vseh plačil.

Med izdanimi sklepi o izvršbi tudi v primeru izterjave nedavčnih obveznosti prevladujejo sklepi o izvršbi na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah. Navedenih sklepov je bilo v letu 2022 izdanih 117.418 (84 odstotka vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejeme 19.722 (14,1 odstotek). Izvršba na dolžnikove premičnine je bila začeta v 2.528 primerih (1,8 odstotka), izvršba na denarne terjatve dolžnikov pa v 79 (0,1 odstotek) primerih. Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 83,8 odstotnim deležem vseh plačil.

¹⁶ Ur. l. RS, št. 69/17, 59/19 in 204/21

¹⁷ Ur. l. RS, št. 29/22

¹⁸ Ur. l. RS, št. 199/21

¹⁹ Ur. l. RS, št. 26/11 in 57/12

7. Nadzor

Ukrepi davčnega nadzora predstavljajo enega izmed orodij, s katerim FURS znižuje davčni razkorak – razliko med vsemi nastalimi obveznostmi iz naslova obveznih dajatev in dejansko pobranimi javno finančnimi prihodki. Del davčnega dolga predstavljajo obveznosti, odmerjene v postopkih davčnega nadzora, ki jih zavezanci ne poravnajo v zakonskih rokih. Preostali del davčnega razkoraka ni evidentiran kot obveznost v evidencah FURS in se zato ne obravnava kot davčni dolg.²⁰

Najpogostejša oblika nadzora se izvaja neposredno ob predložitvi obračuna, napovedi, deklaracije ali drugega dokumenta za določitev obveznosti. Formalne, logične in računske kontrole, ki so praviloma vgrajene v programsko podporo, določajo obseg in vrsto nepravilnosti, ki jih je potrebno preveriti ob sprejemu vhodnega dokumenta. Med tovrstno obliko nadzora sodi tudi preverjanje pravočasnosti predlaganja dokumentov, ki so podlaga za določitev obveznosti, ter pozivanje zavezancev k predložitvi teh dokumentov. Pomemben vpliv na zmanjšanje obsega izvajanja tovrstnega nadzora imajo sprejeti instituti, ki zagotavljajo dosledno evidentiranje nastalih obveznih dajatev v evidencah FURS – npr. predizpolnjeni obračuni prispevkov za socialno varnost za samozaposlene, kmete in osebe, ki so v zavarovanje vključene prostovoljno.

Vse pomembnejši del nadzora so poglobljene vsebinske kontrole, ki jih opravljajo kontrolorji. FURS si prizadeva za povečevanje deleža navedenih kontrol, predpostavka za to pa je razbremenitev kontrolorjev z nekaterimi drugimi nalogami. Že omenjeni predizpolnjeni obračuni prispevkov za socialno varnost in sprememba koncepta informiranja zavezancev so le nekateri ukrepi, ki omogočajo preusmerjanje kontrolnih postopkov v vsebinsko zahtevnejše nadzore.

Inšpekcijski nadzor je namenjen sistemskemu naknadnemu nadzoru zavezancev. Ta se zagotavlja z letnim načrtom, ki se pripravi z analizo tveganja in objektivnimi kriteriji, s katerimi se upošteva načelo enakomernega izvajanja inšpekcijskega nadzora vseh zavezancev za davek in načelo pomembnosti davka, ki ga zavezanec za davek prispeva v javnofinančnih prihodkih. Inšpekcijski nadzori postajajo vse bolj ciljno usmerjeni, kar zagotavlja večjo učinkovitost nadzornih postopkov, hkrati pa se s tem zmanjšuje čas opravljanja posameznega nadzora.

Finančne preiskave zagotavljajo enoten in organiziran pristop k preprečevanju, preiskovanju in odkrivanju zahtevnejših oblik delovanja, ki ogroža finančni interes, varstvo in varnost države. Osredotočajo se predvsem na primere, v katerih je zaznано usklajeno delovanje več povezanih subjektov, ki je načrtno usmerjeno v izogibanje oziroma utajevanje plačevanja dajatev. Hkrati predstavljajo del koordiniranega institucionalnega odzivanja na zahtevne oblike finančnega in gospodarskega kriminala znotraj države kot tudi na mednarodni ravni. Učinki finančnih preiskav so v nadaljevanju predstavljeni v okviru inšpekcijskih nadzorov.

V letu 2022 so se v kontroli, inšpekciji, preiskavah in mobilnih oddelkih izvajali ciljno usmerjeni nadzori na področjih obdavčitve davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti, na področju pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja DDV, sistemskih utaj DDV in DDV v mednarodnem cestnem prevozu potnikov, nadzori na področju davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb, elektronskega poslovanja, na področju carin, trošarin, okoljskih dajatev, poslovanja z davčnimi oazami, prijave premoženja fizičnih oseb ter transfernih cen. FURS je tudi v letu 2022 namenil posebno pozornost boju zoper sivo ekonomijo, katere nadzor je bil v veliki meri usmerjen na nadzor dela in zaposlovanja na črno ter nadzor davčnih blagajn.

Ukrepi za preprečevanje širjenja epidemije nalezljivih bolezni SARS – CoV-2 (COVID-19) so v začetku leta 2022 še posegali v aktivnosti zavezancev za davek, čemur je bilo potrebno prilagoditi tudi delovanje

²⁰ Za nekatere obvezne dajatve je vzpostavljeno tudi merjenje davčnega razkoraka - https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/tax-cooperation-control/vat-gap_en

FURS na področju nadzora. FURS je, upoštevajoč okoliščine zaradi širjenja okužb v skladu s strateškimi usmeritvami v koordinaciji Ministrstva za javno upravo (Inšpekcijski svet), svoje usmeritve na področju nadzora tudi v letu 2022 ustrezno prilagajal.

.Preglednica 27: Učinki davčnega nadzora (zneski v EUR)

Učinki nadzora – dodatno odmerjene obveznosti v eur	2017	2018	2019	2020	2021	2022
naknadne kontrole	90.898.244	91.906.047	148.410.461	132.269.769	143.474.209	154.950.106
inšpekcijski nadzori	130.173.358	162.914.552	168.122.346	136.771.174	131.616.905	74.528.077

Opomba: v letu 2020, 2021 in 2022 so med naknadne kontrole vključeni tudi podatki o naknadnih kontrolah s področja carin, trošarin in okoljskih dajatev

Vir: FURS

Delež poplačil v postopkih nadzora odmerjenih obveznosti je odvisen od vrste opravljenega nadzora. V postopkih naknadnih kontrol je ta delež višji, saj se ti postopki praviloma izvajajo v tesnejšem sodelovanju z zavezancem, hkrati pa gre za nadzor časovno ne oddaljenih obračunskih obdobij glede na čas izvedbe nadzora, kar pozitivno vpliva na višje poplačilo obveznosti. V inšpekcijskih postopkih, kjer so odmerjene obveznosti praviloma višje in se nanašajo tudi na časovno bolj oddaljena obračunska obdobja, pa mora davčni organ odmerjene obveznosti ustrezno zavarovati še pred izvršljivostjo inšpekcijske odločbe, kar dviguje delež poplačila naknadno ugotovljenih obveznosti. Prav tako se povečuje število predloženih samoprijav oz. predloženih davčnih obračunov v postopku davčno inšpekcijskega nadzora ter s tem tudi plačani zneski obveznosti v tako predloženih obračunih.

8. Spodbujanje prostovoljnega plačevanja dajatev

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj FURS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njegovega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnost.

8.1 Informiranje in ozaveščanje zavezancev

Telefonsko informiranje

FURS zagotavlja pravico zavezancev do informiranja iz 13. člena ZDavP-2. S tem vpliva na povečanje pravilno in pravočasno izpolnjenih davčnih obveznosti. V letu 2022 je bilo v Klicnem centru odgovorjeno na 430.591 klicev, in sicer največ v klicnem centru za davke fizičnih oseb (267.266), Klicnem centru za davke poslovnih subjektov (77.685), KC PS Klicnem centru za DDV (48.108) ter in Klicnem centru BON (37.532). Klicni center BON je bil zaradi zaključenega obdobja za unovčitev Turističnih bonov in Bonov21 ukinjen 1. 7. 2022. V Klicnem centru za davke fizičnih oseb so bile tudi v letu 2022 opazne standardne konice s povečanim številom odgovorjenih klicev: obdobje pred rokom za vložitev Vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane za leto 2021 ter po odpremi prve in druge tranše informativnih izračunov dohodnine za leto 2021. V Klicnem centru za davke poslovnih subjektov v letu 2022 značilna konica na letni ravni ni bila zaznana. Klici glede Obračuna davka od dohodkov pravnih oseb in Obračuna dohodnine od dohodka iz dejavnosti so se zaradi prestavitve roka za oddajo iz 31. 3. 2022 na 3. 5. 2022 porazdelili v obdobje pred 31. 3. 2022 do 3. 5. 2022. Predvsem v KC PS so bili v prvi polovici leta prejeti tudi klici glede ukrepov za omejitev posledic COVID-19 na davčnem področju.

Povprečen čas čakanja na prostega uslužbenca v klicnih centrih v letu 2022 je bil 111 sekund. Tudi ob letnih konicah je bil čas čakanja na prostega uslužbenca primeren, takrat se običajno število uslužbencev v klicnih centrih okrepi z dodatnimi uslužbenci. Slabši odzivni čas je bil v Klicnem centru BON v zadnjem mesecu pred rokom za unovčitev bonov, ko smo beležili izredno povečanje števila klicev.

Klicni centri

V kontaktnem centru FURS je bil v letu 2022 urejen prilagojen dostop za zaposlene do enotnega dokumentarnega sistema. S tem bodo informacije za zavezance pri telefonskem klicu lahko v večji meri celovite in podane ob prvem stiku.

Dokončno je bil vzpostavljen drugi in tretji nivo informiranja za pripravo zahtevnejših pojasnil in koordinacijo dela v ekipah zaposlenih. Na ta način je FURS omogočil hitrejšo pripravo pojasnil na prvem nivoju in obvladovanje zahtevnejših vsebinskih področij na drugem in tretjem nivoju. Vzpostavljena je bila Ekipa KAPITAL za pripravo pojasnil z zahtevnejših vsebinskih področij, na katerih je za pripravo pojasnil iz davčnega področja potrebno znanje tudi izven davčnih okvirjev.

Ob letnih konicah se v kontaktni center finančne uprave vključijo dodatni uslužbenci, ki sicer ne opravljajo dela v klicnem centru. S tem je bila dosežena primerna odzivnost tudi v času konic (oddaja vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri informativnem izračunu dohodnine, prejem informativnega izračuna dohodnine, oddaja obračuna za dohodek iz dejavnosti oziroma dohodka pravnih oseb).

Spletišče Finančne uprave RS

V letu 2022 je potekalo obveščanje uporabnikov prek spleta www.fu.gov.si brez večjih izpadov. Vnos novic, aktualnih novic, pomembnih in nujnih obvestil, ažuriranje dokumentov ter opisnih vsebin, je bilo ažurno in brez motenj.

Zaradi zagotavljanja varnostnih popravkov, je FURS sredi leta 2022 pričel z nadgradnjo sistema TYPO3. Novejša verzija TYPO3 je zahtevala tudi višjo verzijo PHP-ja (ver 8.x). Zaradi dejstva, da obstoječe gostovanje na MJU ne more zagotoviti dovolj visoke verzije za nadgradnjo TYPO3, je sočasno pričela z nadgradnjo TYPO3 ter z migracijo na novo gostovanje znotraj MJU. Protokol za novo gostovanje je tudi dodatno zahtevalo varnostno preverjanje. Sled tega sta bila nadgradnja in migracija na novo gostovanje časovno nekoliko obsežnejša.

V letu 2022 je FURS nadaljeval s prilagajanjem spletnih strani za ranljive skupine – odprava programskih ter uredniških napak. Trenutno je prilagojena polovica spletnih strani spletišča www.fu.gov.si. V okviru prilagoditev spletnih vsebin za najnovejše tehnologije (mobilne naprave), ki jih uporabniki vedno bolj pogosteje koristijo, je bilo izvedeno prilagajanje slik, ki bo sedaj bolj zvezno. To bo vidno na novem strežniku, ki bo produkcijski uporabi v letu 2023.

Proti koncu leta 2022 je bila ponovno zagnana analitika za Matomo. Izvedena je bila migracija na nov Matomo strežnik. FURS je ugodil GDPR, zaradi česar je sedaj, ob vstopu na spleto www.fu.gov.si, potrebno potrjevanje piškotkov. V sodelovanju z DPO FURS je bilo dogovorjeno ter izvedene izjeme, v primeru mesečnih poročanj v okviru projekta SI-SDG.

Komuniciranje z mediji

V letu 2022 je FURS nadaljeval s proaktivnim medijskim komuniciranjem. Poleg rednega informiranja in obveščanja javnosti o davčnih in carinskih temah je bila v nekoliko manjši meri kot pretekli dve leti namenjena pozornost protikoronskim ukrepom, ki se nanašajo na davčno področje. Tudi turističnim bonom in Bonom 21 je bila namenjena manjša medijska pozornost kot pretekla leta, saj je bilo obe vrsti bonov mogoče unovčevati le do 30. 6. 2022.

Tudi pri drugih tematikah so bili davčni zavezanci prek medijev obveščeni o vseh pravicah in obveznostih ter o novostih. Poseben poudarek pri komuniciranju z javnostjo je bil namenjen načinu podajanja informacij. Kljub kompleksnosti davčne in carinske tematike se skuša tako z mediji kot zavezanci komunicirati na poljuden, razumljiv, vendar strokoven način. S tem namenom so se tudi v

letu 2022 širila in posodabljala različna komunikacijska orodja in pripomočki, predvsem v smeri digitalizacije, to je uporaba video vsebin, infografik in širitev komuniciranja prek družbenih omrežij.

Pri komuniciranju z mediji so se uporabljala različna komunikacijska orodja, kot npr. sporočila za javnost, novinarske konference, izjave za medije, odgovori na novinarska vprašanja itd. FURS je leta 2022 odgovoril na 558 novinarskih vprašanj, kar je 27 odstotka manj kakor leto poprej ter objavila 82 sporočil za medije, kar je 28 odstotka manj kakor leta 2021. Ob tem bi izpostavili, da je bilo letu 2022 znatno manj informacij, ki so se nanašale na covid ukrepe, na turistične bone in na nove bone 21.

Družbena omrežja

Skladno s svetovnimi trendi spreminjanja medijskega prostora je FURS že leta 2019 začel z novo strategijo komuniciranja prek družbenih omrežij. Na ta način si želi približati čim širši javnosti ter zavezancem davčne vsebine predstaviti na drugačen način, predvsem pa pridobiti čim širši krog sledilcev, ki se jim lahko posreduje relevantne informacije. Na družbenih omrežjih se redno odgovarja tudi na vprašanja zavezancev. Do konca leta 2022 je bilo na družbenem omrežju Facebook skupno 13.155 sledilcev, na Twitterju 3.720 sledilcev, na Instagramu 1.023 sledilcev, in na LinkedInu 160 sledilcev.

S koncem leta 2022 se je FURS odločil za aktivno upravljanje družbenega omrežja LinkedIn predvsem z namenom promocije dela na FURS in večjega dosega objavljenih prostih delovnih mest, saj se trenutno soočamo s pomanjkanjem oz. nizkim številom prejetih prijav kandidatov za razpisana delovna mesta.

Podporne komunikacijske aktivnosti

Davčnim zavezancem, ki so na novo ustanovili podjetje oziroma na novo registrirali dejavnost, je finančna uprava nudila dodatno informiranje in pomoč. Predstavniki finančne uprave so v letu 2022 obiskali 2.120 novoustanovljenih podjetnikov po celotni Sloveniji, med katerimi jih je večina samostojnih podjetnikov. Seznanili so jih s pravicami in obveznostmi ter jim ponudili pomoč ter kontakte v primeru, da bodo potrebovali dodatna pojasnila. Na ta način bodo davčni zavezanci čim bolje informirani in pripravljeni na izzive, s katerimi se bodo srečali na davčnem in carinskem področju. Zavezancem so delili tudi informativne letake, postavljena je tudi posebna spletna stran.

8.2 Ukrepi povezani s plačevanjem obveznosti

Uvedba novih plačilnih metod, ki olajšujejo plačevanje obveznosti zavezancev

FURS zavezancem omogoča različne načine poenostavitve pri plačevanju obveznih dajatev na način, da zavezanec z enim plačilnim nalogom poravnava več različnih dajatev. Poleg zmanjšanja administrativnih bremen za zavezance pri plačevanju obveznih dajatev, rešitve pri poenostavitvi plačevanja obveznih dajatev zagotavljajo, da prejemniki (blagajne javnega financiranja) prejmejo sredstva še isti dan – enako, kot bi v primeru posamičnega plačila, ne glede na to, da zavezanec plača z enim plačilom obveznosti do različnih blagajn javnega financiranja.

Zavezanci, ki oddajo prijavo na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, obveznosti obračunane z obračunom prispevkov za socialno varnost (OPSV), obračunom davčnega odtegljaja (REK obrazec), obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti plačajo z eRačunom prejetim v spletno banko. Na dan 31. 12. 2022 je bilo pri FURS evidentiranih 5.359 aktivnih prijav na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, kar je za 10 odstotka več kot na dan 31. 12. 2021. V letu 2022 je bilo izdanih 85.959 eRačunov za plačilo obveznih dajatev v višini 60.757.207 EUR. V primerjavi z letom 2021 se je število izdanih eRačunov za plačilo obveznih dajatev povečalo za 65 odstotka. Povišanje števila izdanih eRačunov je predvsem posledica izdaje eRačunov tudi za plačilo obveznosti določenih z obračunom davka od dohodka pravnih oseb ter obračunom akontacij dohodnine in dohodnine od opravljanja dejavnosti, ki se izdajajo od junija 2022.

Zavezancem, ki so registrirani uporabniki eDavkov in uporabniki spletnih bank, ki so vključene v sistem spletnih plačil Uprave Republike Slovenije za javna plačila je bilo leta 2020 omogočeno, da za izbrane obveznosti v sistemu eDavki (tako spletnem portalu kot mobilni aplikaciji) izvedejo plačilo z enim plačilnim nalogom na en račun, ki jim je v spletno banko posredovan iz eDavkov preko sistema spletnih plačil UJP. V letu 2022 je bilo na ta način izvršenih 27.389 plačil v skupnem znesku 5.747.939 EUR. V povprečju je v letu 2022 vsak mesec plačilo iz eDavkov izvršilo 1.674 zavezancev, kar je 171 odstotka več kot v letu 2021.

Širitev storitve opominjanja pri plačevanju davkov

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, FURS zavezance opozarja na plačevanje obveznosti pred in po izteku roka za plačilo davkov. Mobilna aplikacija eDavki omogoča obveščanje registriranim uporabnikom o izteku roka za plačilo davka tik pred zapadlostjo, če so na to storitev naročeni. V preteklem letu se je ponovno razširil krog uporabnikov te storitve.

Po zapadlosti terjatev in pred začetkom davčne izvršbe dolžnika, FURS dolžnike pozove k prostovoljni poravnavi zapadle obveznosti z opominom. V letu 2022 so bile razširjene storitve opominjanja za področje davkov, tako da po novem zagotavljajo, da se pošiljajo opomini tudi zavezancem, ki imajo naslov za vročanje v tujini. Dopolnjena je bila tudi vsebina opomina, ki omogoča preglednejšo navedbo številke podračunov in možnost priprave plačilnega naloga s QR kodo.

Javna objava neplačnikov davka

FURS mesečno javno objavlja seznam davčnih zavezancev z zapadlimi neplačanimi davčnimi obveznostmi, ki na 25. dan v mesecu pred mesecem objave presegajo 5.000 EUR in so starejše od 90 dni. Od prve objave enotnega seznama neplačnikov davkov v avgustu 2014 do objave v januarju 2023 (po stanju na dan 25. 12. 2022) se je število dolžnikov zmanjšalo za 5.040 oseb oz. za 28,9 odstotka, skupni davčni dolg objavljenih dolžnikov pa se je zmanjšal za 285.329.669 EUR oz. za 29,3 odstotka ob tem, da je v letu 2022 glede na leto 2014 zabeležena 54,6 odstotna rast prihodkov.

Enostaven dostop zavezanca do stanja dolga in potrdila o poravnanih obveznostih

Zavezanci lahko preko spletnega portala FURS v okviru spletne storitve »eKartica« ali preko mobilne aplikacije eDavki, na zavihku »Knjigovodsko stanje«, redno preverjajo stanje in zapadlost terjatev in obveznosti na svoji knjigovodski kartici. V letu 2022 je bilo preko ene ali druge spletne storitve opravljenih 5.164.603 vpogledov v eKartico.

eKartica je bila v septembru 2022 prenovljena. S prenovno je bil dosežen takojšen prikaz knjigovodskih podatkov tekočega leta, omogočen pa tudi vpogled v podatke predpreteklega leta. Dodan je bil še prikaz stanja posamezne postavke, omogočeno filtriranje po podatkih o izvedenih pobotih in izravninah, dodani pa so bili tudi podatki o davčnem obdobju, končnem prejemniku in datumu vnosa.

Ena od storitev v zvezi z vpogledom v evidence je razkritje podatkov fizičnim osebam o tem, ali in kako delodajalec zanje plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz delovnega razmerja. Zavezanci so preko portala e-Davki v letu 2022 opravili 32.813 tovrstnih vpogledov, kar je za 11,5 odstotka manj kakor v letu 2021.

V letu 2022 je FURS zavezancem na njihovo zahtevo iz knjigovodske evidence izdala 83.734 različnih dokumentov v postopkih preverjanja poravnanih obveznosti, kar je sicer 27,5 odstotka manj kakor v letu 2021, ko je bilo izdanih 115.553 dokumentov. Upad izdaje dokumentov je posledica manjšega obsega preverjanja poravnanih davčnih obveznosti s strani davčnih zavezancev, zaradi prenehanja izvajanja nekaterih ukrepov Finančne uprave RS in ZRSZ povezanih z epidemijo SARS-COVID-19. Delež izdanih dokumentov zavezancem preko portala eDavki v letu 2022 znaša 80,9 odstotka vseh izdanih dokumentov v postopku preverjanja poravnanih obveznosti. V primeru vložitve vloge preko eDavkov je potrdilo ali obvestilo o dolgu praviloma izdano isti delovni dan.

Zaradi prenehanja ukrepov, povezanih z epidemijo SARS-COVID–19, je v letu 2022 upadlo tudi število preko eDavkov izdanih obvestil o dolgu. V letu 2021 je bilo teh izdanih obvestil 6.935, v letu 2022 5.382. Obvestilo o dolgu zavezancu prikaže dolg na dan skupaj z zamudnimi obrestmi in plačilnimi računi za plačilo dolga.

Dne 6. 10. 2022 je bila na eDavkih zavezancem dana na razpolago nova funkcionalnost pridobitev izpisa odprtih postavk (v nadaljevanju IOP). V obdobju od prenosa funkcionalnosti na eDavke do 31. 12. 2022 so si zavezanci pridobili 600 obrazcev IOP. V IOP-ju so zajete terjatve in obveznosti, ki so zavezancu vidne na njegovi knjigovodski eKartici oziroma eKarticiO in knjigovodski kartici eKarticaC.

Potrdila in razkritja iz evidenc v povezavi z izplačili javnih sredstev in pridobitvijo ugodnosti

Vse več zakonov, ukrepov in razpisov, ki omogočajo izplačila javnih sredstev subjektom in podelitve določenih pravic, za njihovo pridobitev postavlja pogoj o poravnanih obveznostih do FURS. Upravičenec do razkritja lahko iz evidenc FURS pridobi podatke o izpolnjenih obveznostih v času vložitve zahteve oziroma v času postopka odobritve ugodnosti ali pravice. V primeru, če obveznosti niso izpolnjene, ni mogoče pridobiti ugodnosti, kot npr. postati izvajalec javnega naročila, podaljšati pogodbe za izvajanje javnih naročil, pridobiti subvencije iz javnih sredstev, začeti opravljati dejavnost kot samostojni podjetnik oziroma ustanoviti novo gospodarsko družbo, opravljati čezmejne storitve, pridobiti delovne vize, pridobiti državljanstva, pridobiti licence itd. Ta preverjanja posredno vplivajo na pravočasno plačevanje obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti.

FURS je v letu 2022 upravičencem posredoval 563.447 razkritij o poravnanih obveznostih, od tega je bilo 549.870 razkritij oziroma 97,6 odstotka izvedenih preko avtomatične izmenjave podatkov med organi. Avtomatična izmenjava razkritij je nujna glede na velik obseg vlog, zato so bile v letu 2022 z namenom, da se obseg avtomatičnih izmenjav še poveča, dane pobude za podpis dogovorov o izmenjavi z več organi; nekateri so že bili realizirani, npr. z EKO Skladom za namene pridobivanja podatkov na podlagi ZVO-2.

Število razkritij organom v letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 povečalo, saj se je ponovno povečalo število poizvedb AKTRP zaradi izvajanja ukrepov za omilitev posledic dviga cen v gospodarstvu in kmetijstvu.

Preglednica 28: Število razkritij iz knjigovodske evidence in evidence o davkih v povezavi s pridobitvami ugodnosti/pravic

	2019	2020	2021	2022	IND 2022/2021
Razkritja iz knjigovodske evidence (ne obstoj dolga) in evidence o davkih (predloženi REK obračuni za prispevke za socialno varnost)*	284.924	445.987	387.717	563.447	145,3

* Nekateri zakoni določajo kot kriterij samo prvi pogoj v zvezi z razkritjem iz knjigovodske evidence.

Vir: FURS